

บทที่ 3

โครงสร้างภาษีศุลกากรและกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางศุลกากร ตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการศุลกากร ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ยังคงมีส่วนที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมซึ่งมุ่งปราบปรามอาชญากรรมมากเกินไป จนทำให้มีกฎหมายอาญาบังคับแก่พฤติกรรมต่าง ๆ มากเกินความจำเป็น และทำให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนลดลง ในบทนี้ ผู้เขียนได้อธิบายบทบัญญัติที่เป็นมาตรการทางอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร การสำแดงเท็จ และการกำหนดโทษอาญาทางศุลกากรในประเทศไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ว่ากฎหมายไทยดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร ในเรื่ององค์ประกอบของกฎหมาย ผลทางกฎหมายและบทกำหนดโทษ ซึ่งเป็นส่วนที่ยังมีปัญหาและควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ ยังได้อธิบายหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และประมวลกฎหมายอาญา ในส่วนที่เป็นหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และหลักการของกฎหมายอาญา ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในบทต่อไป

1. โครงสร้างกฎหมายศุลกากร

โครงสร้างกฎหมายศุลกากร มีดังต่อไปนี้

1.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีศุลกากร

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้บัญญัติคำว่า“ผู้นำของเข้า” ให้ความหมายรวมทั้งและใช้ตลอดถึงเจ้าของ หรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ครอบครอง หรือมี

ส่วนได้เสียชั่วขณะหนึ่งในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำของนั้นเข้ามาจนถึงเวลาที่ได้ส่งมอบให้ไปโดยถูกต้องพ้นจากความรักษาของพนักงานศุลกากร และคำว่า “ผู้ส่งของออก” ให้มีความหมายเป็นทำนองเดียวกันโดยอนุโลม¹

ดังนั้น ผู้นำของเข้า จึงได้แก่ เจ้าของของที่นำเข้า ผู้ครอบครองของที่นำเข้า และบุคคลซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียชั่วขณะหนึ่งในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำของนั้นเข้ามาจนถึงเวลาที่ได้ส่งมอบให้ไปโดยถูกต้องพ้นจากความรักษาของพนักงานศุลกากร ส่วนผู้ส่งของออก ได้แก่ เจ้าของของที่ส่งออก ผู้ครอบครองของที่ส่งออก และบุคคลซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ชั่วขณะหนึ่งในของใด ๆ จนถึงเวลาที่ได้ปล่อยออกไปโดยถูกต้องพ้นจากความรักษาของพนักงานศุลกากร

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดให้ ผู้โอน ผู้รับโอน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับของ ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง² โดยกำหนดเงื่อนไขไว้ว่าต้องเป็นกรณีซึ่งของนำเข้าที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร เพราะนำเข้ามาเพื่อใช้เอง โดยบุคคลที่มีสิทธิ และโดยเป็นการนำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะ แต่ถ้ามิกรณีใดกรณีหนึ่งดังนี้เกิดขึ้น ผู้โอน ผู้รับโอน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ต้องเสียภาษีศุลกากร

กรณีแรก คือ โอนของนั้น ไปยังบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร

กรณีที่สอง คือ นำไปใช้ในการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้

กรณีที่สาม คือ สิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง

¹พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 2.

²พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530, มาตรา 10 วรรคหนึ่ง.

1.2 ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากร

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากร มีดังนี้

1.2.1 ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากรสำหรับของที่นำเข้า

ได้ถูกกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 10 ทวิ³ ดังนี้

1) ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่น่าจะนำเข้าสำเร็จ ตามมาตรา 10 ทวิ วรรคหนึ่ง

2) ถ้ามีความจำเป็นใด ๆ เกี่ยวกับการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่า การนำเข้าของเข้ามาจะถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อใด ให้ถือว่า การนำเข้าของเข้ามาเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือซึ่งนำของนั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะถ่ายของจากเรือ หรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง ตามมาตรา 41⁴

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากรเกิดขึ้นเมื่อนำเข้าสำเร็จ ส่วนการคำนวณภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราภาษี ในขณะที่นำเข้าสำเร็จเช่นเดียวกัน

ถ้าเป็นกรณีที่มีการนำของเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายศุลกากร ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากรก็จะเกิดขึ้นเมื่อนำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยให้คำนวณอากรตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน

ส่วนของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากร หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีก็จะเกิดขึ้นเมื่อนำสินค้าออกจากเขตปลอดอากร หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก โดยให้คำนวณอากรตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร ตามมาตรา 10 ทวิ วรรคสาม

³วิชัย มากวัฒนสุข, เรื่องเดิม, หน้า 18-21.

⁴พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 41.

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษี กรณีการโอนของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น กฎหมายศุลกากร⁵ มีหลักว่า กรณีการรับของที่ได้โอนออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น หรือโอนออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ที่ได้รับสิทธิในการคืนภาษี สำหรับสินค้านำเข้า ที่นำมาใช้ผลิตประกอบ ผสม หรือบรรจุสินค้าเพื่อส่งออก ตามมาตรา 19 ทวิ⁶ ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จ ในเวลาที่ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษี กรณีการ โอน หรือจำหน่ายของที่ขอคืนภาษีเพื่อผลิตและส่งออก มาตรา 19 ครี วรรคสอง⁷ มีหลักว่า กรณีการรับของที่ได้โอนจากผู้นำเข้าที่ขอคืนภาษีสำหรับการนำของเข้าเพื่อผลิต ผสม ประกอบ หรือบรรจุสินค้าเพื่อส่งออก ตามมาตรา 19 ทวิ⁸ เพื่อเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ที่ได้รับสิทธิยกเว้นอากรตามกฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่โอนหรือจำหน่ายของ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

แต่อย่างไรก็ตาม ให้ยกเว้นการเก็บอากรขาเข้า และอากรขาออก แก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น ทั้งนี้ตามมาตรา 88 วรรคสอง⁹

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำออกจากเขตปลอดอากร มาตรา 97 นว¹⁰ มีหลักว่า ในกรณี การนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือ

⁵พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 88 วรรคสาม และวรรคสี่.

⁶พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482, มาตรา 19 ทวิ.

⁷เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19 ครี วรรคสอง.

⁸เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19 ทวิ.

⁹พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 88 วรรคสอง.

¹⁰เรื่องเดียวกัน, มาตรา 97 นว.

นำเข้าสำเร็จ ในเวลาที่นำของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ตามมาตรา 97 นว วรรคหนึ่ง

กิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น กิจการแรกคือ การโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน กิจการที่สองคือ การจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าซึ่งของที่จะใช้เป็น ส่วนผสม ส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ หรือบรรจุ สำหรับของที่จะส่งออก ตามมาตรา 19 ทวิ¹¹ หรือกิจการที่สามคือ การจำหน่ายให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วย พิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น

ส่วนในกรณี การนำของในเขตปลอดอากร ไปใช้เพื่อกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการนำของออกจากเขตปลอดอากร เว้นแต่จะเป็นการกำจัดหรือทำลายเศษวัสดุ ของที่เสียหาย ของที่ใช้ไม่ได้ หรือของที่ไม่ได้ใช้ ซึ่งอยู่ภายใต้เขตปลอดอากร โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

การนำของไปใช้เพื่อกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวนี้ กิจการแรกคือ เพื่อการบริโภค หรือกิจการที่สองคือ เพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตปลอดอากร

ความรับผิดชอบอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่ได้รับสิทธิประโยชน์ ในค่าอากรตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง¹² ได้แก่ของนำเข้าที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร เพราะนำเข้ามาเพื่อใช้เองโดยบุคคลที่มีสิทธิโดยนำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้น จะทำให้เกิดผลคือ ของนั้นต้องเสียอากร โดยการคำนวณภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคา และ อัตราอากรที่เป็นอยู่ ในวันโอน หรือนำไปใช้ในการอื่น หรือวันที่สิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณอากร ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง

¹¹พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482, มาตรา 19 ทวิ.

¹²พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530, มาตรา 10 วรรคหนึ่ง.

กรณีแรกคือ โอนของนั้นไปยังบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร กรณีที่สองคือ นำไปใช้ในการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ หรือกรณีที่สามคือ สิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง

1.2.2 ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากรสำหรับของที่ส่งออก¹³

ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 10 ศรี¹⁴

1) ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่ส่งออกเกิดขึ้นในเวลาที่ยื่นของออกสำเร็จตามมาตรา 10 ศรี วรรคหนึ่ง¹⁵

2) ถ้ามีความจำเป็นใด ๆ เกี่ยวด้วยการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่าการส่งของออกจะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อใด ให้ถือว่าการส่งของออกเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือซึ่งส่งของออกได้ออกจากเขตท่าซึ่งได้ออกเรือเป็นขั้นที่สุดเพื่อไปจากราชาอาณาจักรตามมาตรา 46¹⁶

การปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน หากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น หรือจำหน่ายให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักร ในเวลาที่ปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ตามมาตรา 88 วรรคสาม¹⁷

บุคคลใดบุคคลหนึ่งดังกล่าว นั้น บุคคลแรกคือ ผู้นำของเข้า ที่ได้รับการคืนอากร เนื่องจากนำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ เป็นสินค้าอื่น หรือบรรจุสินค้าเพื่อส่งออก บุคคลที่สองคือ ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร บุคคลที่สามคือ ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายอื่น

¹³ ฤทธิญา ทองธรรมชาติ, ความรู้ทั่วไปว่าด้วยกฎหมายที่เกี่ยวกับการศุลกากร (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2546), หน้า 49-50.

¹⁴ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 10 ศรี.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 10 ศรี วรรคหนึ่ง.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 46.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 88 วรรคสาม.

แต่อย่างไรก็ตาม ให้ยกเว้นการเก็บอากรขาเข้าและอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น ทั้งนี้ ตามมาตรา 88 วรรคสอง¹⁸

1.3 การคำนวณค่าอากรศุลกากรและเรียกเก็บอากรศุลกากร

การคำนวณค่าอากรศุลกากรและเรียกเก็บอากรศุลกากร มีดังนี้

1.3.1 หลักในการคำนวณอากรศุลกากร

1) หลักในการคำนวณอากรสำหรับของนำเข้า มีหลักการอยู่ในมาตรา 10 ทวิ¹⁹ มีสาระสำคัญว่า การคำนวณภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีเกิดขึ้น แต่ในกรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้า หรือในสภาพอื่น ดังนั้น ในการคำนวณค่าอากรศุลกากร จึงจะต้องทราบปัจจัย 3 ประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาใช้คำนวณ คือสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากร โดยปัจจัยทั้งสามสิ่งนั้น ให้ถือตามที่เป็นอยู่ขณะที่นำเข้าเขตท่าหรือด่านศุลกากรปลายทาง หรือที่มีชื่อส่งของถึง ไม่ใช่ขณะเสียภาษี ไม่ใช่ขณะผ่านพิธีการศุลกากร ไม่ใช่ขณะเอาของออกจากอารักขา แต่ต้องถือตามที่เป็นอยู่ขณะที่นำเข้าสำเร็จ

ปัจจัยประการแรก คือ สภาพของ เป็นตัวชี้เรื่องราคา สภาพของ แปลว่า เก่าใหม่ มียี่ห้อหรือไม่มียี่ห้อ แปลว่าคุณภาพดีหรือไม่ดี สภาพของ คือ ทุก ๆ อย่างที่เป็นเนื้อของของ สภาพของย่อมมีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้อง โดยตรงกับราคาของ

ปัจจัยประการที่สอง คือ ราคาศุลกากร เป็นฐานสำหรับการประเมินอากร อีกทั้งยังเป็นสิ่งจำเป็นในการเก็บข้อมูลสถิติทางด้านการค้า การตรวจตราการกำหนดควบคุมทางด้านปริมาณ และการจัดเก็บภาษี องค์การการค้าโลก กำหนดระบบการประเมินราคาศุลกากร โดยให้ราคาศุลกากรอยู่บนฐานของมูลค่าการซื้อขาย ซึ่ง

¹⁸พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 88 วรรคสอง.

¹⁹เรื่องเดียวกัน, มาตรา 10 ทวิ.

ประกอบด้วยราคาที่ได้ชำระจริง หรือราคาที่จะต้องชำระ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ในกรณีที่น่าขงที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยขงนั้นไม่มี สิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นอากร ไม่ต้องนำราคาของดังกล่าวมาคำนวณค่าภาษี ตาม หลักเกณฑ์ที่อธิบดีเห็นชอบ ตามมาตรา 10 ทวิ วรรคสาม

ปัจจัยประการที่สาม คือ พิกัดศุลกากร เป็นการจกหมวดของสินค้าที่ มีการจัดกลุ่มหรือแยกประเภทแต่ละประเภทที่เหมือนกัน มีการนำไปใช้งานเช่นเดียวกัน ตามหลักสากล เพื่อตอบปัญหาว่าจะ คำนวนภาษีได้อย่างไร และเสียภาษีจำนวนเท่าใด ซึ่งจำเป็นต้องรู้ก่อนว่าขงนั้นจะเข้าพิกัดประเภทที่เท่าไร กฎหมายศุลกากรจะกำหนด พิกัดสำหรับการเก็บภาษีศุลกากรสำหรับขงที่เป็นกายภาพ พิกัดศุลกากรจะกำหนดว่า สินค้า ชิ้นนั้น ชนิดนั้น ประเภทนั้น เสียภาษีเท่าไร โดยกำหนดให้เสียเป็นร้อยละของ ราคา หรือ กำหนดให้เสียเป็นหน่วยของสินค้า กรณีที่คิดเป็นหน่วยของสินค้า เช่น ยางรถยนต์เส้นละเท่านั้นเท่านั้นบาท กรณีที่คิดเป็นร้อยละของราคา เช่น ร้อยละ 10 ของ ราคาของ เป็นต้น

พิธีการศุลกากรในช่วงที่มีการคำนวณอากรศุลกากร เมื่อยื่นใบขน สินค้า และได้ขงของขึ้นเพื่อเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จก รายการละเอียดแห่งขงนั้นไว้ เมื่อเป็นที่พอใจว่า มีการปฏิบัติตามกฏหมายและ ระเบียบข้อบังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เขียนคำรับรองว่า ขงนั้นได้เก็บในคลังสินค้า ทัณฑ์บนถูกต้อง ตามมาตรา 87²⁰

โดยรายละเอียดแห่งขงที่จกไว้นั้น ให้ใช้สำหรับประเมินอากรแก่ ขงนั้น แต่ในกรณีที่มีการใช้ขงไปในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการ อื่นใดในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณปริมาณที่ใช้ไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีเห็นชอบ หรือประกาศกำหนด ทั้งนี้ ตามมาตรา 88 วรรคหนึ่ง²¹

²⁰พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 87.

²¹เรื่องเดียวกัน, มาตรา 88 วรรคหนึ่ง.

2) หลักในการคำนวณค่าอากรสำหรับของที่ส่งออก มาตรา 10 ตรี
วรรคหนึ่ง²² ได้วางหลักไว้ว่า การคำนวณค่าภาษีสำหรับของที่ส่งออก ให้ถือตามสภาพ
ของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่ เป็นอยู่ในเวลาที่ออกไปขนสินค้าให้

1.3.2 การเรียกเก็บค่าภาษี

การเรียกเก็บค่าภาษีมาตรา 10 วรรคหนึ่ง²³ มีหลักว่า ค่าภาษี ให้เก็บตาม
พระราชบัญญัติศุลกากร และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร สำหรับการเสีย
ค่าภาษี ให้เสียแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในเวลาที่ออกไปขนสินค้าให้ ทั้งนี้ ในการเรียกเก็บ
อากรมาตรา 4²⁴ มีหลักว่า ในกรณีที่เป็นการนำเข้าหรือพาเข้ามาในราชอาณาจักร หรือ
ของที่ส่งหรือพาออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บและเสียอากรตามที่กำหนดไว้ใน
พิกัดอัตราอากร และในการคำนวณเงินอากรที่ต้องเสียหรือจ่ายเงินแต่ละรายการ เศษของ
หนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ของที่ระบุดัตราอากรทั้งตามราคาและตามสภาพ ให้เสียอากรในอัตราที่
คิดเป็นเงินสูงกว่า²⁵ ในกรณีที่เห็นว่าการหลีกเลี่ยงอากรที่พึงเก็บแก่สิ่งที่สมบูรณ์ โดย
วิธีนำสิ่งนั้นเข้ามาเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน จะเป็นในวาระเดียวกันหรือต่างวาระกัน
ก็ดี อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจให้เรียกเก็บอากรแก่ส่วนนั้น ๆ รวมกันในอัตราที่ถือ
เสมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้ประกอบมาสมบูรณ์แล้วได้²⁶

ในกรณีของที่ต้องเสียอากรตามสภาพ ถ้าเป็นของประเภทอาหารที่
บรรจุภาชนะ โดยมีของเหลวหล่อเลี้ยงเพื่อประโยชน์ในการถนอมอาหาร น้ำหนักที่ใช้
เป็นเกณฑ์คำนวณอากร ให้ถือเอาน้ำหนักแห่งของรวมทั้งของเหลวที่บรรจุในภาชนะนั้น
แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการบรรจุในหีบห่อหรือภาชนะใด ๆ เพื่อจำหน่ายทั้งหีบห่อ หรือ
ภาชนะและมีเครื่องหมาย หรือป้ายแสดงปริมาณแห่งของคิดไว้ที่หีบห่อ หรือภาชนะนั้น

²²พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 10 ตรี วรรคหนึ่ง.

²³เรื่องเดียวกัน, มาตรา 10 วรรคหนึ่ง.

²⁴พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530, มาตรา 4.

²⁵พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 5.

²⁶เรื่องเดียวกัน, มาตรา 6.

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณอากร อธิบดีกรมศุลกากรจะถือว่าหีบหรือภาชนะนั้น ๆ บรรจุของตามปริมาณดังที่แสดงไว้ก็ได้²⁷

ในกรณีของที่ต้องเสียอากรตามราคา อธิบดีกรมศุลกากรจะประกาศเป็นครั้งคราวว่า ราคาศุลกากรสำหรับของประเภทหนึ่งประเภทใด กำหนดเป็นเงินเท่าใด การคำนวณค่าอากรให้ถือราคาที่ประกาศดังกล่าว เป็นเกณฑ์ประเมินเงินอากรในประเภทของที่ประกาศนั้น นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไปจนกว่าจะมีประกาศยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การประกาศ การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงนั้นต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา²⁸

ในกรณีค่าภาษีที่ได้เสียไว้ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องเสียจริง กรมศุลกากรมีสิทธิเรียกเก็บค่าภาษีของกรมศุลกากรส่วนที่ยังขาด²⁹ โดยมีหลักการว่า ถ้าค่าภาษีที่ได้เสียไว้ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องเสียจริง กรมศุลกากรมีสิทธิเรียกเก็บส่วนที่ขาดจนครบ นอกจากนี้ ในกรณีที่ปรากฏหลังจากที่ได้ปล่อยของไปจากอารักขาของศุลกากร หรือได้ส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วว่า ค่าภาษีที่ได้เสียไว้ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องเสียจริง และค่าภาษีที่ขาดมีจำนวนไม่เกินยี่สิบบาทตามใบขนสินค้าฉบับหนึ่ง ๆ อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย จะสั่งให้งดการเรียกเก็บเพิ่มเติมก็ได้

แต่อย่างไรก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่มีการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงอากร ให้สิทธิของกรมศุลกากรที่จะเรียกเงินอากรที่ขาด เพราะเหตุอันเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้มีอายุความสิบปี นับจากวันที่นำของเข้าหรือส่งของออก

เหตุอันเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังจะกล่าวนั้น เหตุแรกคือเหตุเกี่ยวกับเรื่อง ชนิด คุณภาพ ปริมาณ น้ำหนัก ราคาแห่งของใด เหตุที่สองคือเหตุเกี่ยวกับเรื่อง อัตราอากรสำหรับของใด

²⁷ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 8 (1) (2).

²⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 9.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 10.

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ากรณีอากรขานั้น มีสาเหตุเนื่องมาจากการที่ได้คำนวณจำนวนเงินอากรผิด ให้มีอายุความสองปีนับจากวันที่นำของเข้าหรือส่งของออก

1.4 ฐานภาษีศุลกากร

ฐานภาษีศุลกากร คือ ราคาศุลกากรซึ่งเป็นฐานของการประเมินอากร คำว่า “ราคาศุลกากร” หรือ “ราคา”³⁰ แห่งของอย่างใดนั้น กฎหมายศุลกากร³¹ ได้ให้ความหมาย ดังต่อไปนี้

1.4.1 ในกรณีนำเข้า

หมายความว่า ราคาของของเพื่อความมุ่งหมายในการจัดเก็บอากรตามราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้³²ทั้งนี้ ให้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ราคาและการกำหนดราคา เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- 1) ราคาซื้อขายของที่นำเข้า
- 2) ราคาซื้อขายของที่เหมือนกัน
- 3) ราคาซื้อขายของที่คล้ายกัน
- 4) ราคาหักทอน
- 5) ราคาคำนวณ
- 6) ราคาย้อนกลับ

1.4.2 ในกรณีส่งของออก

หมายความว่า ราคาขายส่งเงินสดซึ่งจะพึงขายของประเภทและชนิดเดียวกันได้โดยไม่ขาดทุน ณ เวลา และที่ที่ส่งของออก โดยไม่มีหักทอนหรือลดหย่อนราคาอย่างใดในกรณีนำเข้า

³⁰ กรองเกียรติ คมสัน, “ข้อสังเกตเกี่ยวกับราคาของนำเข้า,” วารสารนิติศาสตร์ 17, 1 (กันยายน 2536): 101.

³¹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 2.

³² วิชัย มากวัฒนสุข, เรื่องเดิม, หน้า 187-192.

การกำหนดราคาสุทธการในกรณีนำเข้าจะต้องรวม ค่าประกันภัย ค่าขนส่งของที่นำเข้ามายังท่าหรือที่ที่นำของเข้า ค่าขนของลง ค่าขนของขึ้น และ ค่าจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการขนส่งของที่นำเข้ามายังท่าหรือที่ที่นำของเข้า แต่ ในกรณีที่ไม่มีมูลค่าของค่าประกันภัย หรือค่าขนส่งของที่นำเข้ามายังท่าหรือที่ที่นำของ เข้า หรือไม่มีค่าขนของลง ค่าขนของขึ้น หรือค่าจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการขนส่ง ของที่นำเข้ามายังท่าหรือที่ที่นำของเข้า การกำหนดมูลค่าของรายการดังกล่าวให้เป็นไป ตามที่อธิบดีกำหนด³³

แต่อย่างไรก็ตาม อธิบดีมีอำนาจในการกำหนดราคาสุทธการของของ ดังกล่าวได้ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่า ราคาสำแดงของของที่นำเข้ามีราคาต่ำอย่างปรากฏ ชัด หรือน่าจะเป็นมูลค่าอันแท้จริง และถ้าหากได้มีการกำหนดราคาสุทธการตาม หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ราคาและการกำหนดราคาสุทธการแล้ว ยังคง มีราคาต่ำอย่างปรากฏชัดหรือน่าจะเป็นมูลค่าอันแท้จริง³⁴

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคา สุทธการ ได้แก่ พระราชบัญญัติสุทธการ (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2543 กฎกระทรวง ฉบับที่ 132 พ.ศ. 2543 กฎกระทรวง ฉบับที่ 145 พ.ศ. 2547 กฎกระทรวง ฉบับที่ 146 พ.ศ. 2550 ประกาศกรมสุทธการ คำสั่งทั่วไปกรมสุทธการ³⁵ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎกระทรวง ฉบับ ที่ 132 (พ.ศ. 2543) ถือได้ว่าเป็นบทกฎหมายที่สำคัญในการกำหนดราคาสุทธการ ซึ่ง บัญญัติให้การกำหนดราคาสุทธการเพื่อใช้ในการจัดเก็บอากรสำหรับของที่นำเข้า ให้ใช้ วิธีคำนวณราคาสุทธการดังต่อไปนี้ตามลำดับ วิธีแรกคือ ราคาซื้อขายของที่นำเข้า วิธีที่สองคือ ราคาซื้อขายของที่เหมือนกัน วิธีที่สามคือ ราคาซื้อขายของที่คล้ายกัน วิธีที่สี่ คือ ราคาหักทอน วิธีที่ห้าคือ ราคาคำนวณ วิธีที่หกคือ ราคาย้อนกลับ

³³ พระราชบัญญัติสุทธการ พ.ศ. 2469, มาตรา 11.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 11 ทวิ.

³⁵ ชูชาติ อัสวโรจน์, รวมกฎหมายสุทธการและกฎหมายพิกัดอัตราสุทธการ พร้อมคำอธิบาย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดือนตุลา, 2549), หน้า 224.

วิธีการกำหนดราคาศุลกากร 6 วิธีตามลำดับข้างต้น จะต้องเลือกใช้วิธีประเมินราคาศุลกากรตามวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยเริ่มต้นจากวิธีที่ 1 ไปยัง วิธีที่ 6 เรียงลำดับแต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำของเข้าอาจร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้ราคาคำนวณตามวิธีที่ห้า ก่อนราคาหักทอนตามวิธีที่สี่ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นชอบตามที่ผู้นำของเข้าร้องขอก็ให้ใช้ราคาดังกล่าวได้ การกำหนดราคาศุลกากร ให้ผู้นำของเข้ามีหน้าที่พิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือความถูกต้องของข้อความหรือเอกสารใด ๆ ที่ได้สำแดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่³⁶

1.5 พิกัดอัตราศุลกากร

พิกัดอัตราศุลกากร คือ การจัดหมวดของสินค้าที่มีการจัดกลุ่ม หรือแยกประเภทแต่ละประเภทที่เหมือนกัน โดยมีการนำไปใช้งานเช่นเดียวกันตามหลักสากล การที่จะตอบปัญหาว่จะคำนวณภาษีได้อย่างไรและเสียภาษีจำนวนเท่าใดจำเป็นต้องรู้ก่อนว่าของนั้นจะเข้าพิกัดประเภทที่เท่าไร กฎหมายศุลกากรจะกำหนดพิกัดสำหรับการเก็บภาษีศุลกากรสำหรับของที่เป็นกายภาพ พิกัดศุลกากรจะกำหนดว่าสินค้าชิ้นนั้นชนิดนั้น ประเภทนั้น จะต้องมียัตราการเสียภาษีศุลกากรเป็นเท่าไร โดยอาจกำหนดอัตราให้เสียเป็นร้อยละของราคา หรืออาจกำหนดให้เสียเป็นหน่วยของสินค้า กรณีที่คิดเป็นหน่วยของสินค้า เช่น พิกัดยางรถยนต์จะต้องเสียภาษีศุลกากรเส้นละเท่านั้นเท่านั้นบาท ส่วนกรณีที่คิดเป็นร้อยละของราคา เช่น ร้อยละ 10 ของราคา เป็นต้น

ในการกำหนดพิกัดศุลกากรหรือแบ่งกลุ่มสินค้าว่าควรจะแบ่งอย่างไร คณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Cooperation Council--CCC) ได้เป็นผู้พิจารณากร่างอนุสัญญาขึ้นฉบับหนึ่ง เรียกว่า “อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดทำพิกัดศุลกากรในระบบฮาร์โมนไนซ์” (The International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System หรือ Harmonized System) ซึ่งปัจจุบันอนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว CCC หรือที่ปัจจุบันรู้จักกันในนามของ

³⁶ กฤติกา ปั้นประเสริฐ, กฎหมายภาษีสำหรับการค้าระหว่างประเทศและธุรกิจ, หน้า 55-57.

WCO จะดำเนินการแบ่งกลุ่มสินค้า ออกเป็นกลุ่ม ๆ รวมทั้งสิ้น 99 กลุ่ม ให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว³⁷

ส่วนกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรของประเทศไทยนั้น เป็นกฎหมายที่ใช้พิจารณาว่าจะเสียภาษีอย่างไร และเป็นกฎหมายที่ใช้สำหรับคำนวณค่าภาษีว่าจะเสียศุลกากรในอัตราเท่าใด คิดเป็นจำนวนเงินเท่าใด ซึ่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 มีองค์ประกอบดังนี้

ภาคที่ 1 ว่าด้วยหลักเกณฑ์การตีความพิกัดอัตราศุลกากร

ภาคที่ 2 ว่าด้วยพิกัดอัตราอากรขาเข้า

ภาคที่ 3 ว่าด้วยพิกัดอัตราอากรขาออก

ภาคที่ 4 ว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากร

การตีความพิกัดอัตราศุลกากรนั้น อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจตีความในพิกัดอัตราศุลกากร โดยวิธีออกประกาศแจ้งพิกัดอัตราศุลกากร³⁸ การตีความให้ถือตามหลักเกณฑ์การตีความพิกัดอัตราศุลกากรในภาค 1 ประกอบคำอธิบายพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์ของคณะมนตรีความร่วมมือของทางศุลกากร ที่จัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดตั้งคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร

การจำแนกประเภท ให้จำแนกตามความของประเภทนั้น ๆ ตามหมายเหตุของหมวดหรือของตอนที่เกี่ยวข้องและตามข้อกำหนด หากว่าประเภทหรือหมายเหตุดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

ทั้งนี้ ประเภทที่ระบุถึงของใด ให้หมายรวมถึงของนั้นที่ยังไม่ครบสมบูรณ์หรือยังไม่สำเร็จ หากว่าในขณะนำเข้ามีลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของของที่ครบสมบูรณ์หรือสำเร็จแล้ว และให้หมายรวมถึงของที่ครบสมบูรณ์หรือสำเร็จแล้วหรือที่จำแนกเข้าประเภทของที่ครบสมบูรณ์หรือสำเร็จแล้ว ตามนัยแห่งหลักเกณฑ์นี้ที่นำเข้ามาโดยถอดแยกออกจากกัน หรือยังไม่ได้ประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งของที่นำเข้ามาโดย

³⁷ กฎศีกา ปันประเสริฐ, กฎหมายภาษีสำหรับการค้าระหว่างประเทศและธุรกิจ, หน้า 39.

³⁸ พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530, มาตรา 15 วรรคหนึ่ง.

ไม่ได้ประกอบเข้าด้วยกันนั้น จะนำเข้ามาต่างวาระกันได้ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด

นอกจากนี้ ประเภทที่ระบุถึงวัตถุหรือสารใด ให้หมายรวมถึงของผสม หรือของรวมที่มีวัตถุ หรือสารนั้นรวมอยู่กับวัตถุหรือสารอื่น ความที่ระบุถึงของที่ทำด้วยวัตถุหรือสารใด ให้หมายรวมถึงของที่ประกอบด้วยวัตถุหรือสารนั้นล้วน ๆ หรือเพียงบางส่วน การจำแนกประเภทของที่ประกอบด้วยวัตถุหรือสารมากกว่าหนึ่งชนิดขึ้นไป ให้จำแนกตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1) ของที่อาจจำแนกประเภทได้ตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป ให้จำแนกประเภทโดยถือหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้³⁹

(1) ถ้าประเภทหนึ่งระบุลักษณะของของไว้โดยเฉพาะและประเภทอื่นระบุไว้อย่างกว้าง ๆ ให้จัดของนั้นเข้าประเภทที่ระบุไว้โดยเฉพาะ

(2) เมื่อมีประเภทตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป ต่างก็ระบุถึงวัตถุหรือสารส่วนหนึ่งส่วนใดที่มีอยู่ในของผสมหรือในของรวม หรือระบุถึงของบางชนิดในของที่ทำขึ้นเป็นชุดเพื่อการขายปลีก ให้ถือว่าประเภทเหล่านั้นระบุโดยเฉพาะถึงของดังกล่าวเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าประเภทใดในประเภทต่าง ๆ เหล่านั้นระบุถึงลักษณะของของได้สมบูรณ์หรือตรงกว่าก็ตาม

2) ของผสม ของรวม ที่ประกอบด้วยวัตถุต่างชนิดกัน หรือทำขึ้นจากองค์ประกอบต่างกัน และของที่ทำขึ้นเป็นชุดเพื่อการขายปลีก ซึ่งไม่อาจจำแนกประเภทตามหลักเกณฑ์ข้อ 1) (1) ได้ ให้จำแนกประเภทโดยถือเสมือนว่าของนั้นประกอบด้วยวัตถุหรือองค์ประกอบ ที่แสดงลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของของนั้นเท่าที่จะใช้หลักนี้ได้

3) เมื่อของใดไม่อาจจำแนกประเภทตามหลักเกณฑ์ข้อ 1) หรือ 2) ได้ ให้จำแนกเข้าประเภทที่ลำดับไว้หลังสุด ในบรรดาประเภทที่อาจจำแนกเข้าได้โดยเท่าเทียมกัน

³⁹ประกาศ คงเอียด, กฎหมายภาษีการค้าระหว่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554), หน้า 29.

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นของซึ่งไม่อาจจำแนกประเภทตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ ให้จำแนกเข้าประเภทเดียวกันกับของซึ่งใกล้เคียงกับของนั้นมากที่สุด

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ⁴⁰ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพนี้ ได้รับการรับรองไว้ทั้งโดยชัดแจ้งและปริยายในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตลอดจนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงทุกองค์กร ดังนั้น ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง จึงต้องให้ความสำคัญกับการพิทักษ์รักษาสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เสมอ

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และที่สำคัญคือ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพนั้นจะกระทำได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น⁴¹ ซึ่งหลักการนี้เป็นการนำหลักความได้สัดส่วนมาเป็นเกณฑ์เพื่อตรวจสอบทั้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ดังนั้น การที่องค์กรนิติบัญญัติจะตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ก็ต้องนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาพิจารณาในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพ หลักการนี้เป็นหลักการย่อยของหลักนิติรัฐ ประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐเสรีประชาธิปไตยปกครองด้วยหลักนิติรัฐ จึงต้องนำหลักการดังกล่าวมาใช้เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อีกทั้ง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้ และกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวนี้ ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

⁴⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 26.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 29 วรรคหนึ่ง.

โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็น
การเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจไว้ด้วย⁴²

บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ดังนั้น การทรมาน การทารุณ-
กรรมหรือการลงโทษด้วยวิธีการอันโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้
นอกจากนี้ การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำให้อันกระทบ ต่อสิทธิและ
เสรีภาพจะกระทำมิได้เช่นกัน เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ดังนั้น บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญาซึ่งมีสภาพบังคับทางอาญาที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ
เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ
กำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
ที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ อีกทั้งในคดีอาญานั้น จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า
ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด⁴³ ดังนั้น ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด
ได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

นอกจากรัฐธรรมนูญจะบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์แล้ว รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดหน้าที่ให้แก่ประชาชนด้วย โดยกำหนดให้บุคคล
มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ช่วยเหลือราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีหน้าที่
เสียภาษีอากร⁴⁴ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่ประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือต่อรัฐ เนื่องจาก
การบริหารปกครองประเทศนั้นไม่ว่าจะเป็นด้านใด หน่วยงานใด เช่น การป้องกัน
ประเทศ ดูแลความสงบเรียบร้อยในประเทศ สร้างสาธารณูปโภค การศึกษา
การสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ ก็ย่อมจะต้องใช้เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการ
ซึ่งภาษีอากรที่รัฐจะได้รับนี้ก็จะเงินที่รัฐนำมาใช้จ่ายในการบริหารประเทศ ดังนั้น
การบัญญัติกฎหมายที่จะสามารถก่อให้เกิดสภาพบังคับทางภาษีให้ประชาชนปฏิบัติตาม
หน้าที่ในการเสียภาษีอากรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

⁴² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 30.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 39.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 73.

3. ประมวลกฎหมายอาญา

หลักการกำหนดความรับผิดทางอาญาปกติจะต้องมีส่วนภายใน (Subjective) ประกอบอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งโดยทั่วไปก็คือ เจตนา และประมาท มาตรา 59⁴⁵ เป็นหัวใจของหลักกฎหมายอาญา ซึ่งได้วางหลักเกี่ยวกับเจตนาไว้ มีหลักทั่วไป คือ บุคคลต้องรับผิดในทางอาญาต่อเมื่อกระทำโดยเจตนา และมีข้อยกเว้นประการแรก คือ กระทำโดยประมาทในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท ประการที่สองคือ กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่เจตนา

หลักการกำหนดความรับผิดทางอาญา คือ หากกฎหมายอาญาในมาตรานั้น ๆ ไม่ได้บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่า เป็นความรับผิดเมื่อกระทำโดยประมาท หรือเป็นความรับผิดแม้กระทำโดยไม่เจตนา ฐานความผิดนั้นก็จะมีความผิดที่ต้องมีองค์ประกอบภายในคือเจตนา

3.1 กรณีกระทำโดยเจตนา

ความหมายของเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง⁴⁶ ซึ่งบัญญัติว่า “กระทำโดยเจตนา ได้แก่ กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้” ทั้งนี้คำว่า “กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ” มิใช่ส่วนประกอบของการกระทำโดยเจตนา แต่เป็นส่วนประกอบของ “การกระทำ”

⁴⁵ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 59.

⁴⁶เรื่องเดียวกัน, มาตรา 59 วรรคสอง.

3.2 กรณีกระทำโดยประมาท

กระทำโดยประมาท ได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่⁴⁷

3.3 กรณีกระทำโดยไม่มีเจตนา

กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา⁴⁸ เป็นการที่กฎหมายกำหนดให้บุคคลผู้กระทำการอันละเมิดต่อกฎหมายต้องรับผิดชอบต่อผลอันเกิดจากการกระทำนั้น ทั้ง ๆ ที่ตนเองมิได้มีเจตนาที่จะกระทำการดังกล่าว กรณีนี้เป็นความผิดที่เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่ผู้กระทำมิได้มีส่วนผิดในทางจิตใจเลย ผลที่ตามมาคือ ข้อต่อสู้ที่ใช้ปฏิเสธความรับผิดทางอาญาโดยทั่วไป เช่น การขาดเจตนา (Lack of Intention) ความไม่รู้ข้อเท็จจริง หรือความสำคัญผิดจึงไม่อาจนำมาใช้แก้ตัวได้ทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม มิได้หมายถึงว่าข้อต่อสู้อื่น ๆ นอกจากตามตัวอย่างข้างต้น จะไม่อาจนำมาใช้ปฏิเสธความรับผิดได้ เช่น ความอ่อนอายุ (Infancy) หรือการกระทำด้วยความจำเป็นเพราะตกอยู่ภายใต้การบังคับอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นต้น

4. ความรับผิดทางอาญาทางศาลอาญา

ความมุ่งหมายขั้นพื้นฐานของพระราชบัญญัติศาลอาญา พ.ศ. 2469 ก็เพื่อใช้เป็นหลักสำหรับจัดเก็บภาษีสินค้าเข้าขาออก ส่วนบทกำหนดความรับผิดอาญาทางศาลอาญา มีความมุ่งหมายขั้นพื้นฐานสองประการ ความมุ่งหมายประการแรกคือ เพื่อป้องกันการลักลอบหนีศาลอาญาและการหลีกเลี่ยงอากร ความมุ่งหมายประการที่สอง คือ เพื่อควบคุมตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสินค้าต้องห้ามต้องจำกัดหรือต้องจำกัดการเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักร เป็นการให้ศาลอาญาทำหน้าที่ในการตรวจสอบ จับกุม และ

⁴⁷ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 59 วรรคสาม.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 59 วรรคหนึ่ง ตอนท้าย.

ดำเนินคดีตามกฎหมายอื่นได้ เนื่องจากมีกฎหมายอื่นห้ามหรือจำกัดการนำเข้า หรือออก หรือจำกัดจำนวนหรือปริมาณในการนำเข้าส่งออก ทั้งนี้ เพื่อเหตุผลต่าง ๆ เช่น ความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุขหรือคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองการผลิตหรือของที่ต้องสงวนไว้ในประเทศ ตลอดจนเพื่อการจัดระเบียบการค้าหรือเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศ เป็นต้น⁴⁹

4.1 กรณีนำพาหรือเกี่ยวข้องแก่ของที่มีได้ผ่านศุลกากรถูกต้อง

ความรับผิดชอบทางศุลกากรในกรณีนี้มาตรา 27 ตอนต้น⁵⁰ มีหลักว่า ผู้ใด นำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรสยามก็ดี หรือส่ง หรือพาของ เช่นว่า นี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของ เช่นว่า นี้นี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของ ดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือโรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บหรือซ่อนของเช่นว่า นี้นี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่า นี้นี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่า นี้นี้ก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับ ทั้งจำ

คำว่า “ผู้ใด” หมายถึง บุคคลใด ๆ กฎหมายไม่จำกัดว่าเป็นใคร ซึ่งอาจเป็น บุคคลธรรมดาคนเดียวหรือหลายคน⁵¹ หรือนิติบุคคลก็ได้⁵²

คำว่า “ผู้นำของเข้า” หมายถึง หมายความว่า ความรวมทั้งและใช้ตลอดถึงเจ้าของหรือ บุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ครอบครองหรือมีส่วนได้เสียชั่วขณะหนึ่งในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำ

⁴⁹ สุปราณี สกลเดช, เรื่องเดิม, หน้า 6-7.

⁵⁰ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 27 ตอนต้น.

⁵¹ ชูชาติ อัสวโรจน์, เรื่องเดิม, หน้า 415.

⁵² Kyoto Convention 1999, Definitions, Chapter 2.

ของนั้นเข้ามาจนถึงเวลาที่ได้ส่งมอบให้ไปโดยถูกต้องพ้นจากรักษาของพนักงาน-
ศุลกากร ส่วน คำว่า “ผู้ส่งของออก” ให้ความหมายเป็นทำนองเดียวกัน โดยอนุโลม⁵³
และคำว่า “นำเข้า” หมายถึง การนำของจากดินแดนต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร
ไทยซึ่งอาจเป็นการนำเข้ามาโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำ่าน้ำ หรือโดยทางสนามบิน
นอกจากนี้ ในกรณีสินค้าควบคุมการนำเข้า ผู้ที่นำเข้าจะต้องได้รับอนุญาตก่อนนำเข้า
สินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรเท่านั้น ให้ถือว่า การนำเข้าสำเร็จเมื่อสินค้านั้นผ่านเขตแดน
เข้ามาในราชอาณาจักร มิใช่ถือว่า การนำเข้าสำเร็จเมื่อสินค้าผ่านด่านศุลกากร

คำว่า “ของ” หมายถึง สิ่งของทุกประเภทตามที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตรา-
ศุลกากร ของในทางศุลกากรไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นสินค้าเสมอไป⁵⁴ นอกจากนี้เงินตรา
หลักทรัพย์ ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศ ให้ถือว่าเป็น “ของ” ตามมาตรา 27⁵⁵

คำว่า “ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี” หมายถึง ของที่พระราชกำหนดพิกัดอัตรา-
ศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 2 กำหนดว่าของนั้นจะต้องเสียภาษีศุลกากร และหมายถึงของ
ที่ต้องเสียอากรขาออกตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 3 กล่าวคือ
ของทุกชนิดที่ต้องเสียภาษีการตามที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร แต่ยังมีได้เสีย⁵⁶
ไม่ว่าจะเป็นการเสียภาษีขาเข้า หรือค่าภาษีขาออก ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีจึงไม่รวมถึง
ของที่ได้รับยกเว้นอากร หรือไม่ต้องเสียอากร ของที่ได้รับยกเว้นอากร ได้แก่ ของที่
กำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร ภาค 4 เช่น ของใช้ส่วนตัว ของใช้ในบ้านเรือนใช้แล้ว
ยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในทางราชการ เป็นต้น ส่วนของที่ไม่ต้องเสียอากรที่กำหนดไว้ในพิกัด
อัตราอากรภาค 2 สำหรับของขาเข้าเช่น ม้า โค กระบือ มีชีวิตใช้ทำพันธุ์ เป็นต้น และ
ของที่ไม่ต้องเสียอากรขาออก ได้แก่ ของบางประเภทในภาค 3 เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง

⁵³ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 2.

⁵⁴ สุปราณี สกลเดช, เรื่องเดิม, หน้า 16.

⁵⁵ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2469, มาตรา 27 และ พระราช
กำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2527.

⁵⁶ ชูชาติ อัสวโรจน์, เรื่องเดิม, หน้า 418-420.

รังไหม สัตว์น้ำ น้ำตาลทราย เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของ ประเทศ หรือเพื่อความผาสุกของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ รัฐมนตรี กระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดให้ของใด ๆ ไม่ต้องเสียอากรได้ แต่อย่างไรก็ตาม โดยปกติการนำเข้าจะต้องสำแดงรายการใน ใบขนสินค้า พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อต้านศุลกากรที่นำเข้า แต่สำหรับของใช้ ส่วนตัว หรือของที่มีราคาเล็กน้อย อาจเสียภาษีโดยไม่ต้องยื่นใบขนสินค้า แต่เจ้าหน้าที่ ศุลกากรจะออกใบเสร็จให้ แบบอากรปากระวาง สำหรับของขาออกนั้นต้องยื่นเสียภาษี ที่ด่านศุลกากรที่จะส่งออกในทำนองเดียวกัน การไม่เสียค่าภาษีอากรสำหรับของที่นำเข้า หรือส่งออกที่ต้องเสียค่าภาษี จึงเรียกว่าของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี

“ของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง” หมายถึง ของที่ไม่ต้องเสียอากร-ขาเข้าและหมายความถึงของที่ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า แม้ของที่จะนำเข้ามาจะเป็นของ ที่ไม่ต้องเสียอากรขาเข้าหรือได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าหรือเป็นของที่ได้รับการยกเว้น อากรก็จะต้องนำมาผ่านศุลกากรให้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังหมายความถึง ของที่ไม่ต้องเสีย อากรขาออกและของที่ได้รับการยกเว้นอากรขาออกตามพระราชกำหนดพิภคอัตรา-ศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาค 3 และภาค ที่มีผ่านศุลกากรถูกต้อง แต่ไม่หมายถึงของที่ต้อง เสียอากรขาเข้าหรือขาออก⁵⁷ ดังนั้น แม้เป็นของซึ่งไม่ต้องเสียอากร ก็ต้องผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเสียก่อน⁵⁸

การนำเข้าเป็นการนำของจากดินแดนต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ซึ่งอาจเป็นการนำเข้าโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำ่าน้ำ หรือโดยทางสนามบิน เขตแดนทางบก⁵⁹ เป็นเขตแดนทางบกกระหว่างราชอาณาจักรกับดินแดนต่างประเทศ และ รวมตลอดถึงลำน้ำใด ๆ ซึ่งเป็นเขตแดนแห่งราชอาณาจักรหรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดน นั้น ด่านศุลกากรจะตั้งลึกจากเขตแดนทางบกเข้ามา โดยมีด่านพรมแดนที่คอยตรวจตรา-ป้องกันการค้าลักลอบเป็นชั้นแรกก่อนถึงด่านศุลกากร ทั้งนี้ ด่านพรมแดนจะตั้งอยู่ใกล้เขต

⁵⁷ ฐาติ อัสวโรจน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 420-421.

⁵⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 1227/2516

⁵⁹ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480, มาตรา 3.

แดน เส้นทางระหว่างด่านพรมแดนถึงด่านศุลกากร หรือเส้นทางระหว่างด่านศุลกากรถึงด่านพรมแดน เรียกว่า “ทางอนุมติ” ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศจะผ่านเขตแดนทางบก โดยมีด่านพรมแดนเป็นผู้ควบคุมให้นำของนั้นผ่านมาตามทางอนุมติเพื่อจัดเก็บภาษีศุลกากร ณ ด่านศุลกากร ตัวอย่างเช่น การป้องกันการลักลอบหนีศุลกากรโดยยานพาหนะ เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะตรวจค้นและตรวจสอบรายการของต่าง ๆ ที่ด่านพรมแดน เมื่อการตรวจค้นเสร็จสิ้นแล้วเจ้าหน้าที่ศุลกากร ณ ด่านพรมแดนจะประทับเครื่องหมายมิให้เอาของออกจากยานพาหนะ ดังนั้น ถ้ามีการขนของออกจากยานพาหนะในระหว่างทางมายังด่านศุลกากรจะมีความผิดลักลอบหนีศุลกากร นอกจากนี้ การข้ายานพาหนะออกนอกเส้นทางอนุมติก็เป็นความผิด เป็นต้น ส่วนเขตน่านน้ำ⁶⁰ เป็นการนำของจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล แต่ไม่รวมไปถึงแม่น้ำซึ่งจะเป็นไปตามหลักการของด่านศุลกากรทางบก เขตน่านน้ำไทย จะมีด่านศุลกากรหรือท่า ตั้งอยู่ทั้งชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกและด้านทิศตะวันตกของอ่าวไทย ด่านศุลกากรหรือท่าบางแห่งจะมีด่านตรวจอยู่ด้วย เมื่อมีการนำของเข้าทางทะเล ก่อนที่ของจะมาถึงด่านศุลกากรจะต้องพบกับด่านตรวจ ด่านตรวจทางทะเลมีหน้าที่คล้ายกับด่านพรมแดน คือเพื่อควบคุมป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร แต่เส้นทางระหว่างด่านตรวจถึงด่านศุลกากรไม่ใช่ทางอนุมติ แต่จะเป็นลำน้ำหรือทางน้ำที่อยู่ระหว่างด่านตรวจไปยังด่านศุลกากร ส่วนการนำของเข้ามาโดยทางสนามบิน⁶¹ เป็นการนำของเข้ามาโดยทางเครื่องบิน หรืออากาศยาน ซึ่งการนำเข้ามาโดยวิธีทางนี้จะต้องเป็นการนำเข้าทางสนามบินที่ได้รับอนุมติให้เป็นสนามบินศุลกากรเท่านั้น จะนำเข้ามาโดยทางสนามบินอื่น ๆ นอกเหนือจากสนามบินศุลกากรไม่ได้ ดังนั้น ถ้าหากนำของเข้ามาโดยทางสนามบินอื่นก็ย่อมเป็นความผิดลักลอบหนีศุลกากร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีเป็นคราว ๆ อยากรู้ก็ตาม แม้จะมีการนำของเข้ามาทางสนามบินศุลกากร แต่เครื่องบินก็ดี ของที่นำเข้าก็ดี จะต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำสนามบินนั้น ๆ

⁶⁰พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2480, มาตรา 3 (1).

⁶¹เรื่องเดียวกัน, มาตรา 3 (2).

ส่วนการส่งออก เป็นการนำของจากดินแดนภายในราชอาณาจักรออกไปยังดินแดนต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการนำออกไปโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำ่านน้ำ หรือนำออกโดยทางสนามบินใด ๆ การส่งออกนี้เป็นการปฏิบัติในทางกลับกันกับการนำเข้า โดยมีด่านศุลกากรทำหน้าที่หลักในการเก็บภาษีศุลกากรและด่านตรวจทำหน้าที่หลักในการควบคุมตรวจตราเพื่อป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร

คำว่า “ช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ” หมายถึง การช่วยเหลือการนำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย บุคคลที่ช่วยเหลือการนำเข้าของเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นมิได้เป็นบุคคลที่นำของนั้นเข้ามาโดยตรง แต่เป็นบุคคลที่ช่วยเหลือการนำเข้าของที่กระทำโดยบุคคลอื่น มีลักษณะการกระทำที่กว้างกว่าการสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นการกระทำความผิดขึ้นมามีฐานหนึ่งซึ่งต่างกับการสนับสนุนการกระทำความผิดซึ่งการสนับสนุนนี้เป็นเพียงส่วนประกอบในการลงโทษการกระทำความผิด⁶² การเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี ของต้องห้าม ของต้องจำกัด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง การเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ เป็นการมีส่วนร่วมในการนำของเข้า หรือส่งของออก หรือในการขน หรือย้ายถอน ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นผู้นำเข้ามาและนำออกไปเท่านั้น แม้เป็นผู้รับจ้างขนส่งของ และมีรู้ว่าเป็นของที่ยังไม่เสียค่าอากรตามกฎหมาย ก็อาจมีความผิดตาม พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ดังนั้น ผู้รับจ้างขนส่งของ แม้จะมีได้เป็นผู้นำเข้าของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีเข้ามาในราชอาณาจักรด้วยตนเอง ก็อาจมีความผิดตามมาตรา 27⁶³ ด้วย

นอกจากนี้ การย้ายถอน หรือช่วยย้ายถอน ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้าม หรือของต้องจำกัด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง จากเรือกำปั่นท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของนั้น จะเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรต่อเมื่อ การย้ายถอน หรือช่วยย้ายถอนนั้น ได้กระทำโดย “ไม่ได้รับอนุญาต” ทั้งนี้ การย้ายถอนโดยได้รับอนุญาต หมายถึง การมีใบขนสินค้าผ่านพิธีการ

⁶²สุปราณี สกลเดช, เรื่องเดิม, หน้า 13.

⁶³พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 27.

ศุลกากรและปฏิบัติขั้นตอนโดยถูกต้องครบถ้วน และของที่ขื่อนั้นนำออกไปจากอารักขาของศุลกากร โดยได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรแล้ว หากได้ย้ายถอนโดยได้รับอนุญาตทั้งสองประการดังกล่าวแล้ว การย้ายถอนจึงจะไม่เป็นความผิด

คำว่า “เรือกำปั่น” หรือ “เรือ” ให้รวมทั้งสิ่งใด ๆ ที่ได้ทำขึ้นหรือใช้ในการนำส่งคนหรือทรัพย์สินโดยทางน้ำ⁶⁴ เรือกำปั่นเป็นเรือที่เดินทางไปมาระหว่างประเทศ กล่าวคือ เรือต่างประเทศนั่นเอง เนื่องจากเรือต่างประเทศที่เดินทางเข้าในราชอาณาจักรจะมีสินค้าบรรทุกอยู่มากมาย ซึ่งเป็นของที่ยังมีได้ชำระค่าภาษีหรือยังมิได้มีใบอนุญาตให้นำเข้า ดังนั้น เมื่อภายหลังนำเข้ามาแล้ว หากมีการขนย้ายของดังกล่าวออกจากเรือต่างประเทศ หรือเรือกำปั่น จึงเป็นการขนย้ายของที่นำเข้ามาโดยยังมีได้ชำระค่าภาษี หรือเป็นการขนย้ายออกจากเรือซึ่งของต้องห้ามหรือต้องจำกัด ส่วน ท่าเทียบเรือ เป็นสถานที่ใช้สำหรับขนถ่ายสินค้าที่นำเข้ามาโดยทางเรือก่อนจะนำเก็บในโรงเก็บสินค้าของที่ขนถ่ายขึ้นไว้บนท่าเทียบเรือจึงเป็นของที่ยังมีได้เสียค่าภาษีศุลกากร ส่วน โรงเก็บสินค้า โรงเก็บของ คลังสินค้า เป็นสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่พักหรือที่เก็บสิ่งของหรือสินค้าเมื่อได้ขนถ่ายจากเรือแล้วและใช้เป็นที่พักของพลานั่นด้วย ส่วนที่มั่นคงเป็นที่อารักขาสินค้าที่เป็นของหนักหรือของที่มีขนาดใหญ่และถือเสมือนว่าเป็นโรงเก็บสินค้า⁶⁵ ทั้งนี้ เป็นสถานที่ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรสำหรับเป็นที่ตรวจและเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้ตรวจสอบ สถานที่ดังกล่าวต้องมีรั้วและประตูให้สมควรจนเป็นที่พอใจของอธิบดีกรมศุลกากร และบรรดาประตูนอกและประตูในต้องกันด้วยกุญแจของรัฐบาล⁶⁶

เดิม การกระทำผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 จะต้องประกอบด้วยเจตนาจึงจะเป็นความผิด ในการกระทำผิดเกี่ยวกับของที่ต้องเสียค่าภาษีจะต้องมีเจตนาเกี่ยวข้องในการหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร ถ้าเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับของต้องห้ามต้องจำกัดจะต้องมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด

⁶⁴พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 2.

⁶⁵กฤษฎา ทองธรรมชาติ, เรื่องเดิม, หน้า 36.

⁶⁶พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 6 (2).

และถ้าเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องจะต้องมีเจตนาไม่ผ่านศุลกากร กล่าวคือ การนำเข้ามาหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ต้องเสียค่าภาษีจะเป็นความผิดต่อเมื่อมีเจตนาเกี่ยวข้องในการหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หากเป็นของต้องห้ามหรือต้องจำกัด จะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด แต่ถ้าเป็นของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องจะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนาจะไม่ผ่านศุลกากรอย่างถูกต้อง ซึ่งเจตนาดังกล่าวนี้นี้ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ตามชนิดของที่นำเข้าหรือส่งออก แต่ก็ล้วนเป็นเจตนาตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา⁶⁷ แต่ต่อมาได้ประกาศใช้มาตรา 16⁶⁸ บัญญัติว่า“การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 และมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 นั้น ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่”

4.2 กรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร

ความรับผิดอาญาทางศุลกากรในกรณีนี้มาตรา 27 ตอนท้าย⁶⁹ มีหลักว่า ผู้ใดเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยง การเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็คือ สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

คำว่า “ผู้ใด” หมายถึง บุคคลใด ๆ กฎหมายไม่จำกัดว่าเป็นใคร ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวหรือหลายคน⁷⁰ หรือนิติบุคคลก็ได้⁷¹

⁶⁷สุปราณี สกตเดช, เรื่องเดิม, หน้า 22.

⁶⁸พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482, มาตรา 16.

⁶⁹พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 27 ตอนท้าย.

⁷⁰ฐาติ อัสวโรจน์, เรื่องเดิม, หน้า 415.

⁷¹Kyoto Convention 1999, Definitions, Chapter 2.

คำว่า “ค่าภาษี” หมายความว่า ค่าภาษี ค่าอากร ค่าธรรมเนียม หรือ ค่าภาระ
คิดค้นในทางศุลกากร หรือ อากรชั้นใน ส่วนคำว่า “อากร” หมายความว่า ค่าภาษี
ค่าอากร ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระคิดค้นในทางศุลกากร หรืออากรชั้นใน⁷²

การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร คือ การหลบหลีกการเสียภาษี การกระทำนั้นมิได้
อุกอาจเหมือนการลักลอบหนีศุลกากร แต่เป็นการชิงไหวชิงพริบกับพนักงานศุลกากร
เพื่อให้ของของตนรอดพ้นจากการเสียภาษีอากร เช่น นำของมาให้ตรวจ หรือผ่านพิธีการ-
ศุลกากรตามระเบียบปกติ แต่ไม่ได้แสดงของนั้นโดยเปิดเผย อาจจะมีการซ่อนเร้นของ
ที่จะหลีกเลี่ยงค่าภาษีไว้มิดชิด หรือหาว่าได้จัดทำใบขนสินค้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจปล่อย
ตามปกติ แต่มีของที่เสียอากรสูงซุกซ่อนคละก้นมาในหีบห่อเดียวกัน หรือต่างหีบห่อกัน
โดยไม่ได้สำแดงรายการของนั้นไว้ในใบขนสินค้า⁷³ ความผิดฐานนี้เน้นลักษณะการผ่าน
ของคือ ของที่นำเข้าหรือส่งออกนั้นเป็นของต้องเสียภาษี นำมาผ่านศุลกากรโดยใช้อุบาย
อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อมิให้เสียค่าภาษีหรือเสียน้อยกว่าที่พึงต้องเสีย⁷⁴

ส่วนการหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า
ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของนั้น การหลีกเลี่ยง
จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกรมศุลกากรมาขั้นหนึ่งก่อน
แล้ว เช่น ในการส่งมอบของต้องจัดทำใบขนสินค้า และต้องรับรองในใบขนสินค้า
ว่าข้อความที่แสดงไว้นั้นเป็นความจริง นอกจากนี้ยังต้องยื่นบัญชีราคาสินค้า
ประกอบด้วย ถ้ารายการที่สำแดงในใบขนสินค้าไม่ถูกต้อง หรือบัญชีราคาสินค้า
คลาดเคลื่อน ผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานสำแดงเท็จตามมาตรา 99⁷⁵ แต่การสำแดงเท็จนั้น
จะเป็นความผิดฐานหลีกเลี่ยงก็ต่อเมื่อมีเจตนาจะหนีค่าภาษี ถึงแม้ค่าภาษีจะเสียขาดไป

⁷² พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 2.

⁷³ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, “เสวนาทางวิชาการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางภาษี,” หน้า 1.

⁷⁴ มานิต วิทยาเต็ม, เรื่องเดิม, หน้า 209.

⁷⁵ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 99.

ตามปกติวิสัยโดยไม่เจตนาจะถือค่าภาษีแล้ว ก็เอาความผิดฐานนี้ไม่ได้⁷⁶ ดังเช่น ยื่นใบขนสินค้าเสียภาษีอากรในพิกัดอัตราอากรต่ำ แต่เจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าควรเสียในพิกัดอัตราภาษีที่สูงกว่าชนิดของสินค้าที่สำแดงไว้ถูกต้อง แต่จัดประเภทพิกัดผิดเพราะมีปัญหาคาบเกี่ยวซึ่งอาจจัดเข้าได้หลายประเภท ถึงแม้ว่าการสำแดงคลาดเคลื่อนนั้น ทำให้อากรขาด

การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรนี้ ต้องเป็นเหตุให้อากรขาด กล่าวคือ อากรที่รัฐพึงจะได้ แต่มิได้เสียให้แก่รัฐ หรือเสียอากร ไม่ครบถ้วน หลักการข้อนี้ถือเป็นข้อที่สำคัญในความผิดกรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร การนำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออก ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาหรือส่งออกไปโดยยื่นใบขนสินค้า หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องสำแดงรายการต่าง ๆ เช่น ชนิดของ ขนาด พิกัดอัตราศุลกากร ราคาของ เป็นต้น ต่ำกว่าที่เป็นจริงหรือสำแดงของที่ต้องเสียอากรว่าได้รับยกเว้นหรือไม่ต้องเสียอากร การหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าส่งออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของนั้น มิได้หมายถึงการหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัดในความหมายของ “ของต้องห้าม” หรือ “ของต้องจำกัด” ซึ่งเป็นของที่ห้ามนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแต่อย่างใด ของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรที่เป็นการหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดในที่นี้หมายถึงของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรได้อยู่แล้วตามกฎหมาย แต่หลีกเลี่ยงกฎหมายหรือระเบียบทำให้อากรขาด

รูปแบบของการกระทำความผิด ได้แก่⁷⁷ คดีหลีกเลี่ยงอากรโดยสำแดงพิกัดอัตราอากรไม่ถูกต้อง คดีหลีกเลี่ยงอากรโดยสำแดงราคาซื้อขายของที่นำเข้าต่ำกว่าความเป็นจริง คดีหลีกเลี่ยงอากรโดยสำแดงชนิดสินค้า ยี่ห้อ รุ่น ปริมาณ หรือรายการ

⁷⁶คำพิพากษาฎีกาที่ 942/2503 (ประชุมใหญ่), คำพิพากษาฎีกาที่ 942/2504, คำพิพากษาฎีกาที่ 2605/2506, คำพิพากษาฎีกาที่ 967/2507, คำพิพากษาฎีกาที่ 612-613/2511, คำพิพากษาฎีกาที่ 2451/2523, คำพิพากษาฎีกาที่ 2605/2526, และคำพิพากษาฎีกาที่ 1113/2529.

⁷⁷กรมสอบสวนคดีพิเศษ, “เสวนาทางวิชาการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางภาษี,” หน้า 1-2.

อื่น ๆ ไม่ถูกต้อง คดีหลีกเลี่ยงอากรสำหรับของที่นำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ ตาม มาตรา 19 ทวิ⁷⁸ คดีหลีกเลี่ยงอากรสำหรับกรณีที่พึงเก็บแก่สิ่งที่สมบูรณ์แล้วตาม มาตรา 6⁷⁹ คดีหลีกเลี่ยงอากรสำหรับของซึ่งในเวลานำเข้าได้รับยกเว้น หรือลดหย่อน อากร แต่ต่อมาได้ออนไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้น หรือลดหย่อนอากร หรือนำไปใช้ในการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ หรือสิทธิที่ได้รับยกเว้น หรือลดหย่อน อากรสิ้นสุดลงตามมาตรา 10⁸⁰ คดีหลีกเลี่ยงอากรสำหรับของที่นำเข้าโดยได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามพระราช- บัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คดีหลีกเลี่ยงอากรกรณีฝ่าฝืนเงื่อนไขการใช้สิทธิ ประโยชน์ทางภาษีอากรกรณีอื่น ๆ รวมทั้งความผิดเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายอื่น เป็นต้น

4.3 ความผิดกรณีหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด

ความรับผิดชอบทางศุลกากรในกรณีนี้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ตอนท้าย มีหลักว่า “ผู้ใด . . . หลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ตี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ” ซึ่งกรณีที่ผู้นำของเข้ามาผ่านศุลกากร อย่างถูกต้องแต่ของที่ส่งเข้ามานั้นเป็นของต้องห้ามต้องจำกัดและผู้นำเข้าไม่มีใบอนุญาต ไปแสดงต่อเจ้าพนักงานศุลกากรเพื่อรับของไปได้⁸¹

คำว่า “ของต้องห้าม” หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดห้ามนำเข้ามาหรือ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นบทบัญญัติโดยเด็ดขาด⁸² และไม่มีข้อยกเว้น⁸³ เพราะ

⁷⁸พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482, มาตรา 19 ทวิ.

⁷⁹พระราชกำหนดพิกัตอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530, มาตรา 6.

⁸⁰เรื่องเดียวกัน, มาตรา 10.

⁸¹วระพงษ์ บุญโยภาส, เรื่องเดิม, หน้า 537.

⁸²วิชัย มากวัฒนสุข, เรื่องเดิม, หน้า 587.

⁸³วระพงษ์ บุญโยภาส, เรื่องเดิม, หน้า 535.

ถ้าหากมีข้อยกเว้นว่าเว้นแต่ได้รับอนุญาตก็จะกลายเป็นของต้องจำกัดไป⁸⁴ ดังนั้น หากนำสินค้าต้องห้ามเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จะมีความผิดต้องรับโทษตามกฎหมายเฉพาะที่ห้ามนั้น ๆ และเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรด้วย⁸⁵ เหตุที่ไม่มีข้อยกเว้นเพราะหากมีข้อยกเว้นว่า เว้นแต่ได้รับอนุญาต จะเป็นกรณีของต้องจำกัด ซึ่งมีความหมายต่างกัน ทั้งนี้ ของต้องห้ามนั้น ห้ามทั้งการนำเข้าและส่งออก โดยไม่อาจจะขออนุญาตในการนำเข้าหรือส่งออกได้ นอกจากนี้ ในบางกรณีจะกำหนดห้ามการส่งผ่านด้วย ผู้ใดนำสินค้าต้องห้ามเข้ามา หรือส่งสินค้าต้องห้ามออกไปนอกราชอาณาจักร จะมีความผิดต้องรับโทษตามกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ และเป็นความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ด้วย

ตัวอย่างของต้องห้าม ได้แก่ วัตถุลามก ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปแบบหนังสือ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งที่พิมพ์ขึ้น รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย และภาพยนตร์ลามก หรือวัตถุลามกอื่น ๆ สินค้าที่มีตราหรือลวดลายเป็นรูป-ธงชาติ ยาเสพติดให้โทษ เงินตรา พันธบัตร ใบสำคัญรับดอกเบี้ยพันธบัตรอันเป็นของปลอมหรือแปลง เหรียญกษาปณ์ที่ทำให้น้ำหนักลดลงโดยทุจริต ดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน หรือปรมาภิไธย ดวงตราหรือรอยตราของทางราชการอันเป็นของปลอม-สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น แอบบันทึกเสียง แผ่นบันทึกเสียง แอบบันทึกภาพ คอมพิวเตอร์ หนังสือ หรือสินค้าอื่นใดที่ทำซ้ำหรือคัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น สินค้าปลอมแปลงหรือเลียนแบบเครื่องหมายการค้า เป็นต้น

คำว่า “ของต้องจำกัด” หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดว่าหากจะมีการนำเข้าส่งออก หรือผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะนั้น⁸⁶ เช่น ต้องมีใบอนุญาตการนำเข้าส่งออก ต้องปฏิบัติตามประกาศอันเกี่ยวกับฉลาก หรือใบรับรองการวิเคราะห์ หรือเอกสารกำกับยา

⁸⁴ ฐชาติ อัสวโรจน์, เรื่องเดิม, หน้า 419.

⁸⁵ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, “เสวนาทางวิชาการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางภาษี,” หน้า 2-3.

⁸⁶ วิชัย มากวัฒนสุข, เรื่องเดิม, หน้า 587.

เป็นต้น การนำของต้องจำกัดเข้ามาหรือส่งออก หรือส่งผ่านราชอาณาจักร โดยมิได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนจะมีความผิดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ และเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรด้วย⁸⁷

ตัวอย่างของต้องจำกัดได้แก่ เงิน ไทยและเงินตราต่างประเทศ พันธุ์ยางและยางธรรมชาติ ยาสูบรวมถึงต้นยาสูบและใบยาเส้น สัตว์และซากสัตว์ เครื่องวิทยุคมนาคม และส่วนแห่งเครื่องวิทยุคมนาคม อาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธปืน สุรา อาหารที่มีความหวานเจือปน เครื่องชั่ง ตวง วัด

ดังนั้น สินค้านำเข้าจะเป็นสินค้าที่นำเข้ามาโดยชอบด้วยกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ก่อนการนำเข้าในราชอาณาจักรเท่านั้น ในบางกรณีอาจมีการขายของกลางคืนเจ้าของ การขายคืนของกลางที่เป็นของต้องจำกัดแก่เจ้าของจะต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อนเสมอ เหตุที่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อนขายคืนเจ้าของก็เพื่อให้มีการพิจารณาอีกชั้นหนึ่งว่าสมควรขายคืนหรือไม่ เพราะแม้ว่าเจ้าของจะซื้อคืนในราคาสูงก็ยังคุ้มค่า ของต้องจำกัดบางชนิดผู้นำเข้ายอมให้จับกุมแล้วขอซื้อคืน เช่น รถยนต์ เพราะว่ารถยนต์ใช้แล้วเป็นของควบคุมการนำเข้า ผู้นำเข้าพยายามตั้งแยกชิ้นส่วนเข้ามาแล้วประกอบรวมกันซึ่งถือเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น หากจะมีการซื้อคืนจึงต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อนเสมอ

สำหรับของต้องห้ามนั้น ย่อมเป็นของที่ผิดกฎหมายตามมาตรา 27 ตั้งแต่นำเข้าหรือส่งออก เช่นเดียวกัน แต่ของต้องห้ามมีอาจออกใบอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออก ในทางปฏิบัติจะส่งมอบให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการทำลาย หรือรีบเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อราชการ ดังนั้น จึงไม่อาจออกใบอนุญาตให้ของต้องห้ามภายหลัง หรือนำของต้องห้ามออกขายทอดตลาดได้เลย

⁸⁷ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, “เสวนาทางวิชาการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางภาษี,”

4.4 ความผิดกรณีสำแดงเท็จ

ความผิดกรณีสำแดงเท็จนั้น มาตรา 99⁸⁸ บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำหรือจัดหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำ หรือยื่น หรือจัดให้ผู้อื่นยื่นซึ่งใบขนสินค้า คำสำแดง ใบรับรอง บันทึก เรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ หรืออันพระราชบัญญัตินี้บังคับให้กระทำนั้น เป็นความเท็จก็ดี เป็นความไม่บริบูรณ์ก็ดี หรือเป็นความชักพาให้ผิดหลงในรายการใด ๆ ก็ดี หรือถ้าผู้ใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับให้ตอบคำถามอันใดของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิได้ตอบคำถามอันนั้น โดยสัตย์จริงก็ดี หรือถ้าผู้ใดไม่ยอม หรือละเลย ไม่ทำ ไม่รักษาไว้ซึ่งบันทึก เรื่องราว หรือทะเบียน หรือสมุดบัญชี หรือเอกสาร หรือตราสารอย่างอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ก็ดี หรือถ้าผู้ใดปลอมแปลงหรือใช้เมื่อปลอมแปลงแล้วซึ่งเอกสารบันทึกเรื่องราวหรือตราสารอย่างอื่นที่พระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ให้ทำ หรือที่ใช้ในกิจการใด ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือแก้ไขเอกสารบันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นภายหลังที่ได้ออกไปแล้วในทางราชการก็ดี หรือปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อ หรือเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานกรมศุลกากร หรือซึ่งพนักงานศุลกากรใช้เพื่อการอย่างใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” กล่าวโดยสรุปคือ เป็นการสำแดงใด ๆ เกี่ยวกับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าไม่ตรงกับหลักฐานเอกสารและข้อเท็จจริงในการนำเข้าและส่งออก

การกระทำผิดฐานสำแดงเท็จมีหลายลักษณะดังนี้ การยื่นใบขนสินค้า คำสำแดง ใบรับรอง บันทึก เรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นต่อกรมศุลกากรเป็นความเท็จหรือไม่บริบูรณ์หรือชักพาให้หลงผิดในรายการใด การไม่ตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายด้วยความสัตย์จริง การไม่ยอมหรือละเลย ไม่ทำ ไม่รักษาทันทีเรื่องราว หรือทะเบียน หรือสมุดบัญชี หรือเอกสาร หรือตราสารอย่างอื่นที่กฎหมายศุลกากรกำหนด การปลอมแปลงหรือใช้เอกสาร บันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นที่ปลอมแปลงแล้ว การแก้ไขเอกสาร บันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่น

⁸⁸พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469, มาตรา 99.

ภายหลังที่ทางราชการออกให้ และการปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อ หรือเครื่องหมายของพนักงานตุลาการที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวนี้ ให้ถือเป็นความผิด โดยมีพักต้องคำนึงถึงว่า ผู้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่⁸⁹

4.5 บทกำหนดโทษกรณีลักลอบหนีตุลาการ หลีกเลี้ยงอากร และหลีกเลี้ยงข้อห้ามข้อจำกัด

บทกำหนดโทษกรณีที่ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านตุลาการ โดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรสยามก็ดี หรือส่ง หรือพาของ เช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บหรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือผู้ใดเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี้ยง หรือพยายามหลีกเลี้ยง การเสียค่าภาษีตุลาการ หรือในการหลีกเลี้ยง หรือพยายามหลีกเลี้ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี้ยงข้อห้ามข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่นั้นก็ดี มาตรา 27⁹⁰ บัญญัติว่า “สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ”ซึ่งคำว่า “ค่าอากร” ในส่วนนี้หมายถึง ค่าอากรตามอัตราอากรที่จำเลยจะต้องชำระ โดยไม่คำนึงว่าจำเลยได้

⁸⁹ พระราชบัญญัติตุลาการ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482, มาตรา 16.

⁹⁰ พระราชบัญญัติตุลาการ พ.ศ. 2469, มาตรา 27.

ชำระค่าอากรไว้แล้วเพียงไรหรือไม่⁹¹ ส่วนคำว่า “ราคาของ” หมายถึง ราคาของที่แท้จริง ไม่ใช่ราคาของที่สำแดงไว้ขาด⁹² ดังนั้น โทษปรับกรณีนี้คือ สี่เท่าของราคาและค่าอากรรวมกัน⁹³ โดยมิได้ให้ดุลพินิจแก่ศาลที่จะปรับลดลงได้⁹⁴

4.6 ความรับผิดชอบทางอาญาตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

ความรับผิดชอบทางอาญาตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 ในมาตรา 16 บัญญัติว่า “การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 และ มาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 นั้น ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่” มาตรานี้ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา 27 และ มาตรา 99 เป็นความผิด ไม่ว่าผู้กระทำจะกระทำลงโดยเจตนา โดยประมาท หรือโดยมิได้เจตนาและมีได้ประมาท ก็มี ความรับผิดชอบทางอาญาตามมาตราดังกล่าวนั้น ทั้งนี้ การกระทำโดยมิได้ประมาทนั้นก็ถือเป็นการกระทำลงโดยใช้ความระมัดระวังเพียงพอตามวิสัยของผู้กระทำแล้วไม่ว่าจะเป็นผู้มีวิชาชีพใด และได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอตามพฤติการณ์ที่ปรากฏต่อผู้นั้นแล้ว

5. กฎหมายต่างประเทศ

ในข้อนี้ผู้เขียนได้ยกกฎหมายศุลกากรของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และออสเตรเลีย ในฐานะความผิดที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อจะแสดงให้เห็นหลักการของกฎหมายอาญาทางศุลกากรที่ใช้บังคับซึ่งจะมีหลักการแตกต่างออกไป อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพิจารณาและวิเคราะห์ปัญหา

⁹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2451/2523.

⁹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3077/2537.

⁹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1835/2524.

⁹⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2342/2532.

การกำหนดความผิดอาญาทางศุลกากรในเรื่องการลักลอบหนีศุลกากร การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร การสำแดงเท็จ และการกำหนดโทษทั่วไป

สำหรับบทบัญญัติในกฎหมายศุลกากรของต่างประเทศที่ผู้เขียนจะยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์นี้ จะเลือกมาเฉพาะบทบัญญัติที่สำคัญ ทั้งนี้ ผู้เขียนได้แบ่งความผิดต่าง ๆ ออกได้ดังต่อไปนี้

5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

5.1.1 กรณีลักลอบหนีศุลกากร

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรของสหรัฐอเมริกา ได้ถูกกำหนดไว้ใน The United States Code ใน Title 18 Crimes and Criminal Procedure Part I Chapter 27 Customs⁹⁵ ได้บัญญัติให้ การลักลอบหนีศุลกากร กรณีต่าง ๆ เป็นความผิดอาญาต่อเมื่อผู้กระทำได้กระทำความผิดโดยจงใจ หรือเจตนาที่จะกระทำความผิด ทั้งนี้ มาตรา § 545⁹⁶ เป็นความผิดกรณีการลักลอบหนีศุลกากรซึ่งสินค้าเข้าสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ บุคคลใดซึ่งกระทำโดยจงใจหรือโดยเจตนาที่จะฉ้อฉล ลักลอบ ช้อนเร้น หรือปกปิด หรือพยายามที่จะลักลอบ หรือแทรกโดยช้อนเร้นปกปิด เข้ามาในสหรัฐอเมริกาซึ่งสินค้าใด ๆ ที่ควรจะได้ออกใบแจ้งราคาสินค้า หรือกระทำการผ่าน หรือพยายามที่จะผ่านด่านศุลกากร โดยใบแจ้งราคาสินค้าเป็นเท็จหรือหลอกลวงด้วยเอกสารใด ๆ และบุคคลใดซึ่งกระทำโดยจงใจหรือโดยเจตนา นำเข้ามาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งสินค้าใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย หรือรับไว้ ช้อนปกปิด ซื่อ ขาย หรือกระทำด้วยวิธีการใด ที่เป็นการให้ความสะดวกในการขนส่ง การช้อนปกปิด การขาย สินค้านั้น ภายหลังการนำเข้า ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และ

⁹⁵Cornell University Law School, **United States Code: Title 18, Part I, CHAPTER 27-CUSTOMS** [Online], Available URL: http://www.law.cornell.edu/uscode/html/uscode18/usc_sup_01_18_10_I_20_27.html, 2011 (June, 1).

⁹⁶United States Code, Section § 545.

มาตรา § 554⁹⁷ ได้กำหนดให้บุคคลใดซึ่งกระทำโดยเจตนาหรือโดยฉ้อฉล ส่งออกไปจาก สหรัฐอเมริกาซึ่งสินค้าสิ่งของหรือวัตถุใด ๆ ที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือกฎข้อบังคับของ สหรัฐอเมริกา หรือรับไว้ ซ่อนปกปิด ซื่อ ขาย หรือกระทำด้วยวิธีการใดที่ทำให้ความสะดวกในการขนส่ง การซ่อนปกปิด หรือการขาย สินค้า สิ่งของ หรือวัตถุนั้น ก่อนที่จะส่งออกโดยรู้เช่นเดียวกับผู้มีเจตนาที่จะส่งออกที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือกฎข้อบังคับของ สหรัฐอเมริกา ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

อีกทั้ง บุคคลผู้เป็นเจ้าของเรือไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมด ซึ่งยอมรับ การว่าจ้างเรือนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะลักลอบหนีศุลกากร หรือการพยายามลักลอบหนี ศุลกากร หรือการช่วยเหลือในการลักลอบหนีศุลกากร ไปยังอาณาเขตต่างประเทศก็อาจ เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีนี้เป็นไป ตามมาตรา § 546 ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติกำหนดไว้โดยชัดแจ้งว่า ผู้เป็นเจ้าของเรือจะต้อง รับจ้างขนของนั้นโดยจงใจหรือโดยเจตนาหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามบทบัญญัติความผิด และโทษดังกล่าว ให้มีผลใช้บังคับถึงการเช่าเรือซึ่งผู้ให้เช่า หรือผู้เช่าได้รู้ถึงหรือมีเหตุ อันควรเชื่อว่าผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า ได้กระทำโดยจงใจที่จะใช้เรือนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังกล่าว ทั้งนี้ตามมาตรา § 546⁹⁸

นอกจากนี้ บุคคลใดกระทำโดยเจตนาร้าย เข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน เรือ หรือยานพาหนะที่บรรทุกสินค้าทัณฑ์บน โดยเจตนาที่มีชอบด้วยกฎหมาย โดยที่จะ นำสินค้าหรือกระเป๋านั้นออกไปจากสถานที่ดังกล่าว หรือนำออกโดยมิชอบด้วย กฎหมายซึ่งสินค้าหรือกระเป๋าคือ ที่อยู่ในเรือ ยานพาหนะ หรือคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือ ในที่อื่นใดที่อยู่ในอารักขาหรือในความควบคุมของศุลกากร ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษ ให้ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 549 วรรค 3⁹⁹ และ หากบุคคลใดรับไว้หรือขนย้ายสินค้าหรือกระเป๋โดยมิชอบด้วยกฎหมายไปจากเรือ ยานพาหนะ หรือคลังสินค้า โดยรู้ว่าสินค้าหรือกระเป๋านั้นได้ถูกขนย้ายโดยมิชอบด้วย

⁹⁷United States Code, Section § 554.

⁹⁸Ibid., Section § 546.

⁹⁹Ibid., Section § 549, Paragraph 3.

กฎหมาย ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ตามมาตรา § 549 วรรค 4¹⁰⁰ อีกทั้ง มาตรา § 547¹⁰¹ ก็ได้กำหนดให้บุคคลใดที่รับฝากสินค้าไว้ในอาคารบริเวณเส้นแบ่งเขตระหว่างสหรัฐอเมริกากับต่างประเทศ หรือ ขนสินค้าใด ๆ ผ่านเส้นแบ่งเขตระหว่างประเทศดังกล่าวโดยละเมิดกฎหมาย ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.1.2 กรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรหรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับค่าภาษีอากร

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรของสหรัฐอเมริกาสำหรับการหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรจะเป็นความผิดอาญาต่อเมื่อเป็นการกระทำลงโดยเจตนา The United States Code ใน Title 18 Crimes and Criminal Procedure Part I Chapter 27 Customs มาตรา § 541¹⁰² มีหลักว่า บุคคลใดกระทำโดยรู้อยู่ ก่อให้เกิดการนำเข้าซึ่งสินค้าที่น้อยกว่าน้ำหนักที่แท้จริงหรือที่เชื่อได้ว่าเป็นปริมาณที่แท้จริง หรือแบ่งประเภทเป็นเท็จในคุณลักษณะหรือคุณภาพหรือในมูลค่า หรือชำระเงินน้อยกว่าจำนวนรวมของค่าภาษีอากรซึ่งต้องชำระตามกฎหมาย ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าหากบุคคลผู้เป็นเจ้าพนักงานของหน่วยจัดเก็บภาษีกระทำการโดยรู้อยู่ อนุญาตหรือยินยอมให้นำเข้าสินค้าใด ๆ โดยชำระเงินน้อยกว่าจำนวนรวมของค่าภาษีอากรซึ่งต้องชำระตามกฎหมาย ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ไล่ออกจากการเป็นเจ้าพนักงานนั้น ตามมาตรา § 543¹⁰³

นอกจากนี้ มาตรา § 550¹⁰⁴ ก็ได้กำหนดให้บุคคลใดที่กระทำโดยรู้อยู่ หรือโดยจงใจ ยื่นคำร้องหรือเรียกร้องในการนำเข้าใด ๆ อันเป็นเท็จหรือหลอกลวง สำหรับการชำระเงินที่เกี่ยวกับการคืนเงินอากร ส่วนลดทางภาษี หรือการคืนภาษีสำหรับ

¹⁰⁰United States Code, Section § 549, Paragraph 4.

¹⁰¹Ibid., Section § 547.

¹⁰²Ibid., Section § 541.

¹⁰³Ibid., Section § 543.

¹⁰⁴Ibid., Section § 550.

การส่งออกซึ่งสินค้า หรือกระทำโดยรู้หรือโดยจงใจ จัดทำหรือยื่นคำร้อง คำให้การ บทสรุป บันทึก หลักฐานทางการเงิน หนังสือรับรอง หรือเอกสารอื่นอันเป็นเท็จ โดยเห็นแก่การรักษาหลักทรัพย์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น เกี่ยวกับการค้ำเงินอากร ส่วนลดทางภาษี หรือการคืนภาษีในการส่งออกสินค้านั้นมากกว่าค่าภาษีอากรที่ค้างชำระตามกฎหมายสำหรับของนั้น ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับสินค้านั้นเสีย

5.1.3 กรณีสำแดงเท็จ

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรในกรณีเกี่ยวข้องกับการสำแดงเท็จของสหรัฐอเมริกาปรากฏใน The United States Code ใน Title 18 Crimes and Criminal Procedure Part I Chapter 27 Customs ซึ่งได้แก่ มาตรา § 542 มาตรา § 548 มาตรา § 549 และมาตรา § 551

1) บทบัญญัติมาตรา § 542¹⁰⁵ ประกอบด้วยการสำแดงเท็จ ทั้งกรณีที่มีผลทำให้ค่าภาษีอากรขาดจำนวน และกรณีที่ไม่มีผลทำให้ค่าภาษีอากรขาดจำนวน ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลใดนำเข้า หรือพยายามนำเข้าในธุรกิจการค้าของสหรัฐอเมริกา ซึ่งสินค้าที่ถูกนำเข้า ด้วยวิธีการฉ้อฉลหรือเป็นเท็จ ซึ่งใบแจ้งราคาสินค้า การสำแดงรายการ คำให้การ หนังสือ หรือรายงานใด หรือด้วยวิธีการทำคำแถลงเท็จ โดยวาจาหรือโดยลายลักษณ์อักษร หรือด้วยวิธีปฏิบัติอันเป็นเท็จหรือฉ้อฉล หรือจัดทำคำแถลงใดในการสำแดงรายการโดยปราศจากเหตุอันควรเชื่อว่าคำแถลงนั้นเป็นความจริง ไม่ว่าสหรัฐอเมริกาคงต้องหรืออาจจะไม่ได้รับค่าภาษีอากรตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษสำหรับการกระทำความผิดแต่ละครั้งให้ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 542 วรรค 1

(2) บุคคลใดมีความผิดโดยการกระทำโดยจงใจหรือการละเลยที่จะกระทำ โดยที่สหรัฐอเมริกาคงต้องหรืออาจจะไม่ได้รับค่าภาษีอากรตามกฎหมายที่ค้างบนสินค้าที่รวมอยู่ใน หรือถูกอ้างใน ใบแสดงราคาสินค้า การสำแดงรายการ คำให้การ

¹⁰⁵United States Code, Section § 542.

หนังสือ รายงาน หรือคำแถลง ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษสำหรับการกระทำความผิดแต่ละครั้งให้ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 542 วรรค 2

2) บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกรณีกระทำผิดต่อของหรือเอกสารอันเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการค้ามนุษย์ มีดังต่อไปนี้

(1) บุคคลใดกระทำการ โดยฉ้อฉล ซ่อนปกปิด นำออก หรือบรรจุใหม่ ซึ่งสินค้าในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือกระทำการ โดยฉ้อฉล ปรับเปลี่ยน ทำรอยดำนิน หรือลบออก ซึ่งเครื่องหมายหรือหมายเลขบอกลำดับหรือที่ตั้งสิ่งของ หีบห่อ หรือสัมภาระ ที่ฝากไว้ในคลังสินค้านั้น ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 548¹⁰⁶

(2) บุคคลใดโดยปราศอำนาจ กระทำการเพิ่มเติม แก่ตราประทับ สิ่งซึ่งใช้ปิดผนึก หรือเครื่องหมายศุลกากร หรือแก่ตราประทับ สิ่งซึ่งใช้ปิดผนึก หรือเครื่องหมายที่อ้างว่าเป็นตราประทับสิ่งซึ่งใช้ปิดผนึก หรือเครื่องหมายของศุลกากร ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 549 วรรค 1¹⁰⁷

(3) บุคคลใดโดยปราศจากอำนาจ กระทำการโดยจงใจ นำออก ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้มีตำหนิ ซึ่งตราประทับหรือสิ่งซึ่งใช้ปิดผนึกของศุลกากรหรือเครื่องหมายบอกลำดับหรือที่ตั้ง บนเรือ ยานพาหนะ หรือคลังสินค้า หรือกระทำต่อ หีบห่อ ภาชนะบรรจุสินค้า หรือกระเป๋า ที่มีทัณฑ์บนหรืออยู่ในอารักขาของศุลกากร ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุก ไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 549 วรรค 2¹⁰⁸

(4) บุคคลใดกระทำโดยจงใจ ซ่อนปกปิด หรือทำลาย ซึ่งใบแจ้งราคาสินค้า หนังสือ หรือรายงาน ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้าใดเข้ามาในประเทศ สหรัฐอเมริกาภายหลังการตรวจสอบให้เป็นของอันได้ถูกเรียกแล้วโดยผู้เก็บสินค้าของ

¹⁰⁶United States Code, Section § 548.

¹⁰⁷Ibid., Section § 549, Paragraph 1.

¹⁰⁸Ibid., Section § 549, Paragraph 2.

เขตจับเก็บใด ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 551 วรรค 1¹⁰⁹

(5) บุคคลใด ซ่อนปกปิด หรือทำลายในเวลาใด ๆ ซึ่งใบแจ้งราคาสินค้า หนังสือ หรือรายงาน สำหรับวัตถุในการกำจัดพยานหลักฐานใดเกี่ยวกับการฉ้อโกงในสิ่งที่บรรทุกนั้น ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา § 551 วรรค 2¹¹⁰

หลักการตามบทบัญญัติดังกล่าวมีข้อน่าสังเกตว่าโดยส่วนใหญ่ การกระทำที่ถูกกำหนดให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญาดังกล่าว จะเป็นความผิดต่อเมื่อเป็นการกระทำโดยที่ผู้กระทำความผิดมีสภาวะทางจิตใจที่น่าตำหนิ

5.2 ประเทศสิงคโปร์

5.2.1 กรณีลักลอบหนีศุลกากร

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรของประเทศสิงคโปร์ กรณีที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบหนีศุลกากร ได้ถูกกำหนดไว้ใน Customs Act ใน Chapter 70 Part XV Offences and Penalties¹¹¹ ซึ่งมีการกำหนดให้การกระทำที่มีลักษณะเป็นการลักลอบหนีศุลกากรเป็นความผิดอาญาไว้เช่นกัน แต่มีข้อน่าสังเกตว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำโดยประมาท หรือการกระทำที่ผู้กระทำความผิดลงโดยมิได้เจตนาและมิได้ประมาทให้เป็นความผิดไว้ด้วยแต่อย่างใด ทั้งนี้ บทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการลักลอบหนีศุลกากร ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 128E มาตรา 128 F มาตรา 128 G มาตรา 128 H และมาตรา 128 I (a) (c) ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดที่ระบุไว้เป็นการเฉพาะ (Specified Offence) ซึ่งจะมีระดับของระวางโทษจำคุก

¹⁰⁹United States Code, Section § 551, Paragraph 1.

¹¹⁰Ibid., Section § 551, Paragraph 2.

¹¹¹The Attorney-General's Chambers, **Customs Act (CHAPTER 70)** [Online], available URL: [http://statutes.agc.gov.sg/non_version/cgi-bin/cgi_retrieve.pl?actno=REVED-70&doctitle=CUSTOMSACT&date=latest&method=part,2011\(June,1\).](http://statutes.agc.gov.sg/non_version/cgi-bin/cgi_retrieve.pl?actno=REVED-70&doctitle=CUSTOMSACT&date=latest&method=part,2011(June,1).)

ที่แตกต่างกันตามประเภทของของที่ลักลอบหนีศุลกากรและตามจำนวนครั้งของการกระทำผิด

การกระทำอันเป็นความผิดอาญาตามบทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรของประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

1) บุคคลใดที่ภายหลังจากบุคคลนั้นได้ปฏิเสธการมีไว้ในความครอบครองซึ่งสินค้าที่ต้องเสียภาษีหรือสินค้าต้องห้าม แล้วต่อมาได้มีการพบว่าบุคคลนั้นมีสินค้าที่จะต้องเสียภาษีหรือสินค้าต้องห้ามใด ๆ ในกระเป๋าหรือบนตัวของบุคคลนั้น หรือมีของดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของบุคคลนั้น ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 128 E¹¹²

2) บุคคลใดที่อยู่ในความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางใดในการนำเข้าหรือในการส่งออกสินค้าใด ๆ ที่มีได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือสินค้าต้องห้าม ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 128 F¹¹³ และมาตรา 128 G¹¹⁴

3) บุคคลใดที่ขนของลงหรือขนของขึ้นจากเรือ หรือบรรจุบรรจุทุกถ่ายสินค้าออก นำขึ้นบก หรือนำส่ง หรือช่วยเหลือ หรือกระทำการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการกระทำความผิดต่อสินค้าที่มีได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือสินค้าต้องห้าม ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 128 H¹¹⁵

4) บุคคลใดที่ เก็บ รักษา หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งสินค้าที่ต้องเสียภาษีหรือสินค้าต้องห้าม เว้นแต่อยู่ภายใต้ความควบคุมของศุลกากร หรือรักษา หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งสินค้าที่มีได้ผ่านพิธีการศุลกากร ทั้งนี้ตามมาตรา 128 I (a) (i) และ (ii) และบุคคลใดที่กระทำโดยรู้อยู่ ให้ที่ซ่อนปกปิด ยินยอมหรือจัดการให้ถูก

¹¹² Customs Act 1960, Section 128 E.

¹¹³ Ibid., Section 128 F.

¹¹⁴ Ibid., Section 128 G.

¹¹⁵ Ibid., Section 128 H.

ซ่อนเร้น ซึ่งสินค้าที่ต้องเสียภาษี หรือสินค้าที่มีได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือสินค้า-
ต้องห้าม ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 128 I (c)¹¹⁶

การกระทำอันเป็นความผิดดังกล่าวเป็นความผิดซึ่งมีระวางโทษตาม
มาตรา 128L¹¹⁷ คือเป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับไม่น้อยกว่า 10 เท่าของค่าภาษีที่ต้องชำระ
หรือปรับ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยถือเอาจำนวนใดที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ และโทษ
ปรับนั้นต้องไม่มากกว่า 20 เท่าของค่าภาษีที่ต้องชำระหรือ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดย
ถือเอาจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่ค่าภาษีไม่สามารถคำนวณได้
แน่นอนก็ให้ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ นอกจากนี้ ศาลอาจลงโทษจำคุกไม่เกิน
2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับของที่ถูกกำหนด
ไว้เป็นการเฉพาะก็อาจมีระวางโทษปรับหรือจำคุกที่มีระดับสูงขึ้น เช่น เป็นการกระทำ
ต่อผลิตภัณฑ์ที่มีใบยาสูบเป็นส่วนประกอบ ก็จะมีระวางโทษจำคุกที่สูงขึ้นซึ่งอาจเป็น
ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือไม่เกิน 6 ปี แล้วแต่กรณี

5.2.2 กรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรหรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับค่าภาษีอากร

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ

การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรของประเทศสิงคโปร์ ปรากฏอยู่ใน Customs Act ใน Chapter
70 Part XV Offences and Penalties โดยมีข้อที่น่าสังเกตว่าไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติ
ที่กำหนดการกระทำโดยประมาท หรือการกระทำโดยมิได้เจตนาและมีได้ประมาท
ให้เป็นความผิดอาญาไว้ด้วย ทั้งนี้บทบัญญัติที่กำหนดให้การหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรเป็น
ความผิดอาญาได้แก่ มาตรา 128 I (b) และมาตรา 128 D ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดที่ระบุไว้
เป็นการเฉพาะ (Specified Offence) ซึ่งจะมีระดับของระวางโทษจำคุกที่แตกต่างกัน
นอกจากนี้ ยังมีมาตรา 131 ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงอากร โดยการแก้ไขโดยปราศจากอำนาจ
เกี่ยวกับโปรแกรม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อีกด้วย

การกระทำอันเป็นความผิดอาญาตามบทบัญญัติทั่วไปในกฎหมาย-
ศุลกากรของประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

¹¹⁶ Customs Act 1960, Section 128 I (c).

¹¹⁷ Ibid., Section 128 L.

1) บุคคลใดที่อยู่ในความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง โดยฉ้อฉลหลอกลวง หรือพยายามที่จะหลีกเลี่ยง โดยฉ้อฉลหลอกลวง ซึ่งคำภาษีศุลกากร หรือภาษีสรรพสามิต ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ตามมาตรา 128 D¹¹⁸

2) บุคคลใดที่อยู่ในความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางใด ๆ ในการขนส่ง การโยกย้าย การเก็บ การฝาก หรือการทำความตกลงสัมพันธ์ด้วย กับสินค้าที่ต้องเสีย ภาษีสินค้าที่มีได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือสินค้าต้องห้าม โดยเจตนาที่จะฉ้อฉลรัฐ เกี่ยวกับคำภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต หรือโดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา ตามมาตรา 128 I (b)¹¹⁹

3) บุคคลใดที่ปราศจากอำนาจของอธิบดีกรมศุลกากร กระทำการ ตามข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ข้อที่หนึ่งได้แก่ ทำลาย ทำให้เสียหาย ลบ หรือปรับเปลี่ยน ในทางอื่นใด ซึ่งข้อมูลที่เก็บไว้หรือใช้ในการติดต่อ การเชื่อมต่อของคอมพิวเตอร์ หรือข้อที่สองได้แก่ แทรกเข้ามา บันทึกลง หรือเก็บในคอมพิวเตอร์โดยช่องทางใด ๆ เพื่อ วัตถุประสงค์ที่จะทำลาย ทำให้เสียหาย ลบ หรือปรับเปลี่ยน ข้อมูลที่เก็บไว้ใน คอมพิวเตอร์นั้น หรือเข้าแทรกแซง ระบบ หรือขัดขวางการใช้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ของคอมพิวเตอร์นั้น หรือของข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ หรือข้อที่สามได้แก่ ใช้คอมพิวเตอร์ในทางใด ๆ ทั้งนี้ การกระทำซึ่งได้กระทำความผิดตามข้อใดข้อหนึ่งในสามข้อ ดังกล่าวนั้น ผู้กระทำได้กระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลด หลีกเลี่ยงหลบหลีก ความรับผิดชอบใด ๆ สำหรับภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต การเรียกเก็บค่าภาษี หรือ การที่ได้ถูกกำหนดเรียกเก็บค่าภาษีตามพระราชบัญญัติศุลกากรนี้ ให้เป็นความผิด ซึ่งมิโทษอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 131¹²⁰

¹¹⁸ Customs Act 1960, Section 128 D.

¹¹⁹ Ibid., Section 128 I (b).

¹²⁰ Ibid., Section 131.

บทบัญญัติมาตรา 128 D¹²¹ และมาตรา 128 I (b)¹²² เป็นความผิดซึ่งมีโทษตามมาตรา 128 L¹²³ เป็นความผิดซึ่งมีระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 10 เท่าของค่าภาษีที่ต้องชำระ หรือ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยถือเอาจำนวนใดที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ และโทษปรับนั้นต้องไม่มากกว่า 20 เท่าของค่าภาษีที่ต้องชำระหรือ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยถือเอาจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่ว่าภาษีไม่สามารถคำนวณได้แน่นอนก็ให้ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ นอกจากนี้ ศาลอาจลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนการกระทำความผิดตามมาตรา 131¹²⁴ มีการกำหนดระวางโทษไว้เป็นการเฉพาะแล้วภายในมาตรานี้เองคือ หากเป็นการพิพากษาลงโทษสำหรับความผิดครั้งแรก ให้ปรับไม่น้อยกว่า 10 เท่าจำนวนรวมของค่าภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต หรือ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยถือเอาจำนวนใดที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ และต้องปรับเป็นจำนวนไม่มากกว่า 20 เท่าจำนวนรวมของค่าภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต หรือ 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ โดยถือเอาจำนวนใดที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่ไม่สามารถกำหนดค่าภาษีได้แน่นอนก็ให้ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ แต่ถ้าหากเป็นการพิพากษาลงโทษสำหรับความผิดครั้งที่สองหรือครั้งต่อไป ก็ให้ปรับตามที่กล่าวข้างต้นแต่เฉพาะการพิพากษาลงโทษสำหรับความผิดครั้งที่สองหรือครั้งต่อไปนี้ ศาลสามารถลงโทษจำคุก สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับได้อีกด้วย ทั้งนี้ตามมาตรา 131 นั้น

5.2.3 กรณีสำแดงเท็จ

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรในกรณีเกี่ยวข้องกับการสำแดงเท็จของประเทศสิงคโปร์ ปรากฏใน Customs Act ใน Chapter 70 Part XV Offences and Penalties ได้แก่ มาตรา 128 มาตรา 128A มาตรา 128B มาตรา 128C มาตรา 129 มีข้อน่าสังเกตว่าหลักการตามบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวในบางส่วน ได้นำหลักความรับผิดชอบ

¹²¹ Customs Act 1960, Section 128 D.

¹²² Ibid., Section 128 I (b).

¹²³ Ibid., Section 128 L.

¹²⁴ Ibid., Section 131.

เด็ดขาดอาญามาใช้ในการบัญญัติกฎหมายด้วย ได้แก่ มาตรา 128 (2) มาตรา 128 A (2) มาตรา 128 B (2) และมาตรา 129 (2) เป็นต้น

การกระทำอันเป็นความผิดอาญาตามบทบัญญัติทั่วไปในกฎหมาย-
ศุลกากรของประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

1) บุคคลใดกระทำการดังต่อไปนี้

(1) จัดทำขึ้นด้วยวาจา หรือ โดยลายลักษณ์อักษร หรือลงลายมือชื่อ
ในการสำแดงรายการ ซึ่งหลักฐานทางการเงิน หนังสือรับรอง หรือเอกสารอื่นใด ที่ถูก
กำหนดโดยพระราชบัญญัติศุลกากร โดยที่ไม่เป็นความจริง หรือไม่ถูกต้องในรายการใด
หรือโดยไม่สมบูรณ์โดยละเอียดรายการที่สำคัญใด

(2) จัดทำขึ้นด้วยวาจา หรือ โดยลายลักษณ์อักษร หรือลายมือชื่อใน
การสำแดงรายการ หรือเอกสารใด ๆ หรือจัดทำขึ้นเพื่อการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ศุลกากร
ในเรื่องคำร้องคำขอใดที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยที่ไม่เป็น หรือ ไม่ถูกต้องในรายการ
ใด หรือโดยไม่สมบูรณ์โดยการละเอียดรายการที่สำคัญ หรือ

(3) ในกรณีที่พระราชบัญญัติศุลกากร กำหนดให้จัดทำสำแดง
รายการเกี่ยวข้องกับมูลค่าของสินค้าที่ต้องเสียภาษีที่นำเข้ามาในประเทศสิงคโปร์ เพื่อ
วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประเมินค่าภาษีศุลกากร หรือภาษีสรรพสามิต หากจัดทำ
การสำแดงรายการนั้น โดยที่ไม่เป็นความจริง หรือโดยไม่ถูกต้องในรายการใด หรือ
โดยที่ไม่สมบูรณ์โดยการละเอียดรายการที่สำคัญใด

การกระทำความผิดข้างต้นเป็นความผิดซึ่งมีระวางโทษตาม มาตรา
128 (1)¹²⁵ ประกอบ มาตรา 128 L (1)¹²⁶ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์
สิงคโปร์ หรือจำนวนเท่ากับจำนวนรวมของค่าภาษีที่ค้างชำระ โดยถือเอาจำนวนใดที่
สูงกว่าเป็นเกณฑ์ หรือจำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

¹²⁵ Customs Act 1960, Section 128 (1).

¹²⁶ Ibid., Section 128 L (1).

ทั้งนี้ การกระทำอันเป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญา¹²⁷ ตามมาตรา 128

(2)¹²⁷ มีหลักว่า การสำแดงรายการนั้นไม่ว่าจะกระทำโดยวาจา หรือโดยลายลักษณ์อักษร ซึ่งหลักฐานทางการเงิน หนังสือรับรอง หรือเอกสารอื่น ที่ได้ถูกพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริง หรือไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์ ในบางส่วนหรือทั้งหมด ไม่สามารถนำข้อแก้ตัวต่อไปนี้มาใช้เพื่อให้หลุดพ้นความผิดที่ถูกกล่าวหาสำหรับการกระทำผิดตาม มาตรา 128 (1) ¹²⁸นี้

(1) การสำแดงหลักฐานทางการเงิน หนังสือรับรอง หรือเอกสารอื่น ถูกจัดทำขึ้นหรือถูกใช้ โดยประมาทหรือโดยปราศจากเจตนาทางอาญาหรือเจตนาฉ้อโกง หรือไม่ทราบถึง หรือไม่เข้าใจเนื้อหาของเอกสารนั้น หรือ

(2) การสำแดงรายการถูกจัดทำหรือบันทึกในภาษาอังกฤษโดยการแปลความหมายจากภาษาอื่น โดยที่การสำแดงรายการนั้นถูกแปลความหมายผิดหรือแปลความหมายไม่ครบถ้วน หากผู้แปลนั้นถูกจัดหาโดยผู้สำแดงรายการ

2) บุคคลใดกระทำการใดดังต่อไปนี้

(1) ทำปลอมหรือทำเท็จหรือใช้ เมื่อของซึ่งทำปลอมหรือของซึ่งทำเท็จนั้น เป็นเอกสารใดที่เป็นหรืออาจเป็นเอกสารที่ถูกกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติศุลกากร หรือเมื่อเป็นการใช้เอกสารในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจการหรือภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร หรือ

(2) กระทำการโดยฉ้อฉล เปลี่ยนแปลงเอกสารใด หรือปลอม-ดวงตรา ตราประทับ ลายมือชื่อ แง่ใด หรือสัญลักษณ์อื่นใด ซึ่งเป็นของหรือจะถูกใช้โดยเจ้าพนักงานศุลกากรเพื่อการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับเอกสารใด ๆ หรือเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของสินค้าใด ๆ หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดในการจัดการที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร

¹²⁷ Customs Act 1960, Section 128 (2).

¹²⁸ Ibid., Section 128 L (1).

การกระทำความผิดข้างต้นเป็นความผิดซึ่งมีระวางโทษตามมาตรา 128 A (1)¹²⁹ ประกอบมาตรา 128 L (1)¹³⁰ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำนวนเท่ากับจำนวนรวมของค่าภาษีที่ค้างชำระ โดยถือเอาจำนวนใดที่สูงกว่าเป็นเกณฑ์ หรือจำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ การกระทำความผิดกรณีนี้ มาตรา 128A (2)¹³¹ ได้วางหลักว่า เมื่อเอกสารใด ๆ นั้นได้ถูกพิสูจน์ว่าเป็นสิ่งทำปลอมขึ้น หรือเป็นสิ่งทำเท็จขึ้น ในทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ก็ไม่สามารถนำข้อแก้ตัวว่า เอกสารนั้นถูกทำขึ้นหรือถูกใช้โดยประมาทหรือโดยปราศจากเจตนาทางอาญาหรือเจตนาฉ้อฉลมาใช้เพื่อให้หลุดพ้นจากความผิดตามมาตรา 128 A นั้น

3) ในกรณีที่พระราชบัญญัติศุลกากรกำหนดให้จัดทำคำสำแดงรายการแต่หากบุคคลใดละเลยที่จะจัดทำคำสำแดงรายการในเรื่องมูลค่าของสินค้าที่ต้องเสียภาษีที่ถูกนำเข้ามาใน หรือถูกส่งออกไปจากประเทศสิงคโปร์ หรือบุคคลใดละเลยที่จะจัดทำคำสำแดงรายการในเรื่องมูลค่าของสินค้าที่ต้องเสียภาษีที่ถูกนำเข้ามาใน หรือผลิตในประเทศสิงคโปร์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินค่าภาษีศุลกากร หรือภาษีสรรพสามิต ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษ ทั้งนี้ตามมาตรา 128 B (1)¹³² ประกอบมาตรา 128 L (1)¹³³ ซึ่งมีเพียงระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำนวนเท่ากับจำนวนรวมของค่าภาษีที่ค้างชำระ โดยถือเอาจำนวนใดที่สูงกว่าเป็นเกณฑ์ หรือจำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ การกระทำความผิดในกรณีนี้ ได้วางหลักไว้ว่า เมื่อการละเลยที่จะจัดทำคำสำแดงรายการได้ถูกพิสูจน์แล้ว ก็จะไม่สามารถที่จะแก้ตัวว่าการละเลยนั้น

¹²⁹ Customs Act 1960, Section 128 A (1).

¹³⁰ Ibid., Section 128 L (1).

¹³¹ Ibid., Section 128 A (2).

¹³² Ibid., Section 128 B (1).

¹³³ Ibid., Section 128 L (1).

เกิดขึ้นโดยประมาท หรือปราศจากเจตนาทางอาญาหรือเจตนาฉ้อฉล และไม่สามารถที่จะแก้ตัวว่าไม่รู้ว่าการสำแดงรายการนั้นถูกกำหนดให้ต้องจัดทำเพื่อให้หลุดพ้นจากความผิดตามมาตรา 128 B¹³⁴ ทั้งนี้ตามมาตรา 128 B (2)¹³⁵

4) บุคคลใดละเลยหรือปฏิเสธที่จะจัดทำให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ซึ่งเอกสารใด ที่ถูกกำหนดให้ต้องจัดทำตามมาตรา 85 ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษ ทั้งนี้ตามมาตรา 128 C¹³⁶ ประกอบ 128 L (1)¹³⁷ ซึ่งมีเพียงระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำนวนเท่ากับจำนวนรวมของค่าภาษีที่ค้างชำระ โดยถือเอาจำนวนใดที่สูงกว่าเป็นเกณฑ์ หรือจำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

5) บุคคลที่ถูกกำหนดตามพระราชบัญญัติศุลกากรให้ตอบคำถามใด ที่ถามบุคคลนั้นโดยที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือกำหนดให้บุคคลใดให้ข้อมูลหรือจัดทำเอกสารใด โดยมีเหตุผลที่จะเรียกจากผู้นั้นโดยเจ้าหน้าที่นั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของบุคคลนั้นที่จะให้ แต่หากบุคคลนั้นกระทำการขู่ใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิเสธไม่ตอบ หรือตอบคำถามอย่างไม่ถูกต้องแท้จริง
- (2) ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลหรือปฏิเสธที่จะจัดทำเอกสารนั้น
- (3) จัดให้ซึ่งเอกสารหรือข้อมูลที่เหมือนจริงซึ่งบุคคลนั้นรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเท็จ

การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญาตามมาตรา 129 (1)¹³⁸ โดยมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกสำหรับความผิดครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹³⁴ Customs Act 1960, Section 128 B.

¹³⁵ Ibid., Section 128 B (2).

¹³⁶ Ibid., Section 128 C.

¹³⁷ Ibid., Section 128 L (1).

¹³⁸ Ibid., Section 129 (1).

อีกทั้ง การกระทำความผิดกรณีนี้ มาตรา 129 (2)¹³⁹ มีหลักว่า เมื่อคำตอบดังกล่าว หรือข้อมูลดังกล่าว หรือเอกสารดังกล่าว ได้ถูกพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริง หรือไม่ถูกต้อง ในบางส่วนหรือทั้งหมด ย่อมเป็นความผิด ไม่สามารถยกข้อแก้ตัวว่า คำตอบนั้น ข้อมูลนั้น หรือเอกสารนั้น เป็นเพียงส่วนใดของคำตอบ หรืออ้างว่าข้อมูล หรือเอกสารนั้น ถูกจัดทำ ถูกจัดหาให้ หรือถูกทำขึ้น โดยประมาทหรือโดยปราศจากเจตนาทางอาญาหรือเจตนาฉ้อฉล หรือโดยเข้าใจผิดหรือแปลความหมายผิดหรือ ไม่ครบถ้วนหากผู้แปลเอกสารนั้นถูกจัดหาโดยผู้เจ้านั้น

แต่อย่างไรก็ตามมาตรา 129 นี้มิได้บังคับให้บุคคลตอบคำถามใดที่จะทำให้เขาต้องเปิดเผยความลับของเขาที่จะทำให้เขาต้องได้รับผิดหรือรับโทษทางอาญา ทั้งนี้ตามมาตรา 129 (3)¹⁴⁰

5.3 ประเทศออสเตรเลีย

5.3.1 กรณีลักลอบหนีศุลกากร

ส่วนบทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากร กรณีที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบหนีศุลกากรของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีต้นแบบของกฎหมายศุลกากรที่เป็นแหล่งเดียวกันกับกฎหมายศุลกากรของประเทศไทย ซึ่งก็คือมีกฎหมายศุลกากรของประเทศอังกฤษเป็นต้นแบบ บทบัญญัติของประเทศออสเตรเลียได้กำหนดให้การลักลอบหนีศุลกากรอยู่ภายใต้หลักความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability) ตามมาตรา 233 (1 AB)¹⁴¹ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า กฎหมายศุลกากรของประเทศออสเตรเลียมิได้กำหนดระวางโทษจำคุกสำหรับบทบัญญัติทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบหนีศุลกากรไว้ด้วยแต่อย่างใด ทั้งนี้ บทบัญญัติที่กำหนดให้การลักลอบหนีศุลกากรเป็นความผิดดังกล่าวปรากฏใน Customs Act 1901 ใน Part XIII Penal

¹³⁹ Customs Act 1960, Section 129 (2).

¹⁴⁰ Ibid., Section 129 (3).

¹⁴¹ Customs Act 1901, Section 233 (1 AB).

Provisions ซึ่งอยู่ใน Division 2 Penalties¹⁴² บทบัญญัติมาตรา 233¹⁴³ มีหลักว่า บุคคลต้องไม่ลักลอบหนีศุลกากรซึ่งสินค้าใด ๆ ไม่นำเข้าของต้องห้ามนำเข้าใด ๆ ไม่ส่งออกของต้องห้ามส่งออกใด ๆ ไม่ขนส่งโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตลอดจนต้องไม่มีไว้ในความครอบครองซึ่งสินค้าที่ถูกลักลอบ ของต้องห้ามนำเข้า และของต้องห้ามส่งออกใด ๆ หากฝ่าฝืนย่อมเป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับตามมาตรา 233 AB¹⁴⁴ ได้แก่ โทษปรับไม่เกิน 5 เท่าจำนวนรวมค่าภาษีที่ต้องชำระ หากไม่สามารถกำหนดจำนวนค่าภาษีที่แน่นอนได้ก็ให้ปรับไม่เกิน “1,000 Penalty Units”

ทั้งนี้ การลักลอบหนีศุลกากรซึ่งสินค้าใด ๆ และการขนส่งโดยมิชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวจะเป็นความผิดอาญาต่อเมื่อสินค้าต้องได้ถูกนำเข้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศออสเตรเลีย นอกจากนี้ มาตรา 233¹⁴⁵ ก็ได้อธิบายถึงการขนส่งโดยมิชอบด้วยกฎหมายไว้โดยมีหลักว่า กรณีมิชอบด้วยกฎหมายสำหรับบุคคลใดที่ขนส่งหรือมีไว้ในความครอบครองนั้น ต้องเป็นการขนส่งหรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งสินค้าที่ถูกลักลอบหนีศุลกากร หรือสินค้าต้องห้าม โดยปราศจากข้อแก้ตัวซึ่งมีเหตุผลอันสมควร ทั้งนี้ตามมาตรา 233 (2)¹⁴⁶ หรือเป็นกรณีที่บุคคลใดขนส่งหรือมีไว้ในความครอบครองของต้องห้ามส่งออกโดยเจตนาที่จะส่งออกของเหล่านั้น หรือโดยรู้ว่าเขามีเจตนาที่จะส่งออกโดยไม่ถูกกฎหมาย

¹⁴² A joint facility University of Technology Sydney and University of New South Wales Faculty of Law, **CUSTOMS ACT 1901** [Online], available URL: http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/ca1901124/index.html, 2011 (June, 1).

¹⁴³ Customs Act 1901, Section 233.

¹⁴⁴ Ibid., Section 233 AB.

¹⁴⁵ Ibid., Section 233.

¹⁴⁶ Ibid., Section 233 (2).

อย่างไรก็ตามมาตรา 233 นี้ได้กำหนดมิให้ใช้กับของซึ่งเป็นยาเสพติด ซึ่งเป็นกรณีที่มีบทบัญญัติสำหรับบังคับแก่การกระทำของดังกล่าวไว้โดยเฉพาะแล้ว ใน Criminal Code ของประเทศออสเตรเลีย

นอกจากนี้ กฎหมายศุลกากรของประเทศออสเตรเลียก็ได้กำหนดให้ กัปตัน หรือผู้ควบคุมเรือ หรือนักบินของเรือหรืออากาศยาน จะต้องไม่กระทำโดยเจตนา ใช้เรือหรืออากาศยานของเขา หรือกระทำโดยเจตนาอนุญาตให้ใช้เรือหรืออากาศยานนั้น เพื่อการลักลอบหนีศุลกากร หรือในการนำเข้าสินค้าใด ๆ ที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ-ศุลกากร หรือในการส่งออก หรือการขนส่งสินค้าใด ๆ ที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติศุลกากร ทั้งนี้ตามมาตรา 233A¹⁴⁷ หากฝ่าฝืนมาตรานี้ ย่อมเป็นความผิดมีระวางโทษปรับตาม มาตรา 233AB¹⁴⁸ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากเป็นกระทำของที่มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ยาเสพติด ของที่สามารถระบิดได้ หรือวัตถุลามก ได้แก่ บทบัญญัติเรื่อง Special Offence Relating to Tier 1 Goods Special และ Offence Relating to Tier 2 Goods ก็จะมีระวางโทษจำคุก 5 ปี หรือ 10 ปี แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามมาตรา 233 BAA¹⁴⁹ และมาตรา 233 BAB¹⁵⁰ ดังนั้น บทบัญญัติเกี่ยวกับโทษกรณีทั่วไปจึงไม่มีโทษจำคุก แต่อย่างใด

5.3.2 กรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรหรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับค่าภาษีอากร

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากร กรณีหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรของประเทศออสเตรเลีย เป็นบทบัญญัติที่มีแหล่งที่มาของกฎหมายศุลกากรอันเป็นแหล่งเดียวกันกับกฎหมายศุลกากรของไทย โดยมีแหล่งที่มาจากกฎหมายศุลกากรของประเทศอังกฤษ บทบัญญัตินี้ดังกล่าว อยู่ใน Customs Act 1901 Part XIII Penal Provisions ซึ่งอยู่ใน Division 2 Penalties บทบัญญัติมาตรา 234¹⁵¹ มีหลักว่า บุคคลใดต้องไม่กระทำการ

¹⁴⁷ Customs Act 1901, Section 233 A.

¹⁴⁸ Ibid., Section 233 AB.

¹⁴⁹ Ibid., Section 233 BAA.

¹⁵⁰ Ibid., Section 233 BAB.

¹⁵¹ Ibid., Section 234.

ใดในสามข้อต่อไปนี้ ข้อแรกคือ หลีกเลี่ยงการชำระเงินค่าภาษีอากรที่จะต้องชำระ ข้อที่สองคือ รับการคืนอากรขาเข้า การคืนภาษี การลดภาษี ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่ต้องชำระคืน หรือข้อที่สามคือ กระทำการใด ๆ ตามข้อต่อไปนี้

1) กระทำโดยเจตนา จัดทำหรือเป็นเหตุให้ถูกจัดทำ ซึ่งการสำแดงแก่เจ้าพนักงาน หรือกระทำการดังกล่าวโดยไม่ระมัดระวัง ทำให้คำสำแดงเป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ

2) กระทำโดยเจตนา ละเลยหรือเป็นเหตุให้ถูกละเลยไปจากการทำคำสำแดงให้แก่เจ้าพนักงาน ซึ่งสิ่งพิมพ์หรือสิ่งใด หรือกระทำการดังกล่าวโดยไม่ระมัดระวัง

3) กระทำโดยเจตนา ให้ข้อมูลแก่บุคคลอื่น โดยรู้ว่าข้อมูลนั้นเป็นเท็จ หรือทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ และบุคคลอื่นนั้นหรือบุคคลอื่นใดจะรวมข้อมูลนั้นเข้ากับข้อมูลในคำสำแดงให้แก่เจ้าพนักงาน

4) กระทำโดยเจตนา ให้ข้อมูลแก่บุคคลอื่น โดยรู้ว่าข้อมูลนั้นทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ เนื่องจากการละเลยข้อมูลของบุคคลนั้น และบุคคลอื่นนั้นหรือบุคคลใดจะรวมข้อมูลนั้นเข้ากับข้อมูลในคำสำแดงให้แก่เจ้าพนักงาน

ทั้งนี้ การกระทำทั้งสามข้อดังกล่าวนี้จะเป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญาต่อเมื่อเป็นกรณีที่จำนวนรวมของค่าภาษีที่ต้องชำระบนสินค้านั้น ได้ถูกหลีกเลี่ยง และสินค้านั้นได้ถูกนำเข้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศ การกระทำความผิดตามมาตรา 234¹⁵² มีระวางโทษปรับไม่เกิน 5 เท่าจำนวนรวมของค่าภาษี และต้องไม่น้อยกว่า 2 เท่าจำนวนรวมของค่าภาษี แต่หากไม่สามารถกำหนดค่าภาษีเป็นจำนวนที่แน่นอน ก็ให้ปรับไม่เกิน “500 Penalty Units” หรือ “1000 Penalty Units” หรืออัตราอื่นแล้วแต่กรณี

5.3.3 กรณีสำแดงเท็จ

บทบัญญัติทั่วไปในกฎหมายศุลกากรในกรณีเกี่ยวข้องกับการสำแดงเท็จของประเทศออสเตรเลียปรากฏใน Customs Act 1901 ใน Part XIII Penal Provisions ซึ่งอยู่ใน Division 4 Provisions Relating to Certain Strict Liability Offences บทบัญญัติ

¹⁵² Customs Act 1901, Section 234.

ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสำแดงเท็จได้แก่ มาตรา 243 SB มาตรา 243 T มาตรา 243 U และมาตรา 243SA บทบัญญัติเหล่านี้เป็นความรับผิดชอบภายใต้หลักความรับผิดชอบ เด็ดขาด ดังนั้น กรณีนี้หากศาลฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติว่า ผู้กระทำได้กระทำการครอบครองประกอบตามเนื้อความลายลักษณ์อักษรของบทบัญญัตินั้น ๆ แล้ว ก็เป็นความผิดอาญาโดยไม่ต้องพิสูจน์สิ่งใดเพิ่มเติมอีก การกระทำความผิดตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น มีดังต่อไปนี้

1) บุคคลต้องไม่จัดทำเอกสารหรือบันทึกที่เจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำการตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติศุลกากรกำหนดให้ผู้นั้นจัดทำ และบุคคลใดต้องไม่ไม่ตอบคำถามต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ ในสิ่งที่เจ้าหน้าที่หาหรือในฐานะเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่กฎหมายศุลกากรต้องการให้ผู้นั้นตอบคำถาม หากฝ่าฝืนย่อมเป็นความผิดและมีโทษปรับ “30 Penalty Units” ทั้งนี้ตามมาตรา 243 SB¹⁵³ และมาตรา 243 SA¹⁵⁴ แต่อย่างไรก็ตามบทบัญญัตินี้มิได้กำหนดระวางโทษจำคุกไว้แต่อย่างใด

2) กรณีคำแถลงที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดหลง ซึ่งมีผลกระทบทำให้ค่าภาษีอากรขาดจำนวน หากบุคคลใดจัดทำให้แก่เจ้าพนักงานซึ่งคำแถลงดังกล่าว โดยเฉพาะในรายละเอียดของสินค้าให้แก่เจ้าพนักงาน ทั้งนี้ตามมาตรา 243 T (1)¹⁵⁵ แต่อย่างไรก็ตาม แม้กรณีนี้จะเป็บบทบัญญัติความรับผิดชอบเด็ดขาดทางอาญา แต่ก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นหรือกรณีที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา 243T (1) มาใช้บังคับ ได้แก่กรณีข้อยกเว้นตามมาตรา 243 T (4) (5) และ (6)

ทั้งนี้ มาตรา 243 T (1) มิให้ใช้บังคับแก่บุคคลผู้ที่ให้โดยสมัครใจซึ่งคำบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์ที่เป็นคำแถลง โดยเป็นคำบอกกล่าวที่บ่งชี้ว่าคำแถลงนั้นเป็นเท็จหรือทำให้ผิด

¹⁵³ Customs Act 1901, Section 243 SB.

¹⁵⁴ Ibid., Section 243 SA.

¹⁵⁵ Ibid., Section 243 T (1).

หลงในรายละเอียดที่สำคัญ หรือบ่งชี้ว่าคำแถลงนั้นเป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาด
ในรายละเอียดที่สำคัญเนื่องจากการละเลย ทั้งนี้ตามมาตรา 243T (4)¹⁵⁶

อีกทั้ง 243 T (1) มิให้ใช้บังคับถึงคำแถลงที่สร้างขึ้นโดยบุคคลให้แก่
เจ้าพนักงาน ถ้าหากคำแถลงนั้นระบุว่าบุคคลนั้นไม่แน่ใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อยู่ใน
คำสำแดง และพิจารณาแล้วว่าผลของการรวมข้อมูลนั้นไว้ด้วยคำแถลงอาจเป็นเท็จหรือ
ทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ และระบุชี้ว่าการรวมข้อมูลของใครที่อาจทำให้
คำแถลงเป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ และให้เหตุผลด้วยว่าเพราะ
เหตุใดบุคคลนั้นจึงไม่มีความแน่ใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ระบุ ทั้งนี้ตามมาตรา 243T (5)¹⁵⁷

นอกจากนี้ มาตรา 243 T (1) ก็มีให้ใช้บังคับถึงคำแถลงที่บุคคล
ให้แก่เจ้าพนักงาน ถ้าหากคำแถลงนั้นระบุว่าบุคคลนั้นไม่แน่ใจเพราะว่าผลของ
การละเลยข้อมูลไปจากคำแถลง และระบุชี้ว่าการละเลยซึ่งข้อมูลนั้นอาจทำให้คำแถลง
เป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ และคำแถลงนั้นต้องให้เหตุผลสำหรับ
ความไม่แน่ใจของบุคคลนั้นเกี่ยวกับผลของการละเลยข้อมูลนั้น ทั้งนี้ตามมาตรา
243 T (6)¹⁵⁸

3) กรณีคำแถลงอันเป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาดที่ไม่มีผลทำให้คำภา
ษาขาดจำนวน มาตรา 243 U (1)¹⁵⁹ มีหลักว่า บุคคลใดจัดทำหรือเป็นสาเหตุให้ถูก
จัดทำขึ้นให้แก่เจ้าพนักงานซึ่งคำแถลงที่เป็นเท็จหรือทำให้ผิดพลาดในรายละเอียดที่สำคัญ
หรือบุคคลใดละเลยหรือเป็นเหตุให้ถูกละเลยไปจากการทำคำแถลงให้แก่เจ้าพนักงาน
ให้เป็นความผิดซึ่งมีโทษอาญาตามมาตรา 243 U (3)¹⁶⁰ โดยมีโทษปรับ “50 Penalty
Units” แต่กรณีนี้มิได้กำหนดระวางโทษจำคุกไว้ด้วยแต่อย่างใด นอกจากนี้ แม้กรณีนี้

¹⁵⁶ Customs Act 1901, Section 243 T (4).

¹⁵⁷ Ibid., Section 243 T (5).

¹⁵⁸ Ibid., Section 243 T (6).

¹⁵⁹ Ibid., Section 243 U (1).

¹⁶⁰ Ibid., Section 243 U (3).

จะเป็นบทบัญญัติความรับผิดชอบเด็ดขาดทางอาญาก็ตาม แต่ก็ให้มีบทบัญญัติกำหนดกรณีที่มีให้นำบทบัญญัติ 243U (1) มาใช้บังคับไว้ด้วย

มาตรา 243U (1) มิให้ใช้บังคับถึงบุคคลที่เจตนาให้คำบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่เจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์ที่เป็นคำแถลง โดยเป็นคำบอกกล่าวที่บ่งชี้ว่าคำแถลงนั้นเป็นเท็จหรือทำให้ผิดหลงในรายละเอียดที่สำคัญ หรือบ่งชี้ว่าคำแถลงนั้นเป็นเท็จหรือทำให้ผิดหลงในรายละเอียดที่สำคัญเนื่องจากการละเลย ทั้งนี้ตามมาตรา 243 T (4)¹⁶¹

บทบัญญัติในกฎหมายศุลกากรกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสำแดงเท็จของประเทศออสเตรเลียเป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability) ทั้งนี้ตาม Division 4 Provisions Relating to Certain Strict Liability Offences แห่ง Customs Act 1901 แต่มีข้อสงสัยว่าจะเป็นบทบัญญัติที่มีข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติความผิดนั้นมาใช้ในบางกรณี ได้แก่ มาตรา 243 T (4) (5) และ (6) อีกทั้ง ก็ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดแนวทางการตีความบทบัญญัติที่เป็นบทบัญญัติความรับผิดชอบเด็ดขาด ได้แก่ มาตรา 243 U (3A)¹⁶² มาตรา 243 U (3B)¹⁶³ ซึ่งเป็นบทบัญญัติอันเป็นแนวทางการตีความสำหรับ “Couse to be Made a Statement” และ “Couse to be Made an Omission Form a Statement” เป็นต้น

¹⁶¹ Customs Act 1901, Section 243 U (1).

¹⁶² Ibid., Section 243 U (3 A).

¹⁶³ Ibid., Section 243 U (3 B).